

Yksilöterapiat

Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen palvelukuvaus

Voimassa 1.1.2023

Päivitetty 13.5.2022

Sisällys

Johdanto.....	4
Palvelukuvauksen rakenne.....	5
1 Yksilöterapian asiakas.....	5
1.1 Kuntoutussuunnitelma ohjaa asiakkaan yksilöterapiaa.....	6
2 Hyvä kuntoutuskäytäntö yksilöterapiassa.....	6
2.1 Hyvä kuntoutuskäytäntö varmistaa laadun.....	6
2.2 Asiakkaan tavoitteet ohjaavat kuntoutuksen toteutusta.....	7
2.3 Kuntoutuminen tulee osaksi asiakkaan arkea.....	7
2.4 Yhteistyö on tuloksellisen kuntoutuksen edellytys.....	8
3 Yksilöterapiaprosessi.....	8
3.1 Asiakkaan oikeus valita palveluntuottaja.....	8
3.2 Terapeutin tehtävät ennen yksilöterapian alkamista.....	9
3.3 Terapeutin tehtävät yksilöterapian aikana.....	9
3.4 Terapeutin tehtävät yksilöterapian päättyessä.....	10
4 Yksilöterapian kesto, määrä ja toteutus.....	11
4.1 Yksilöterapiakäyntien kesto ja määrä.....	11
4.2 Yksilöterapian toteutus.....	11
5 Muut käyntilajit.....	12
5.1 Kotikäynti.....	12
5.2 Ohjauskäynti.....	12
5.3 Yhteistyökäynti.....	14
5.4 Yhteisterapia.....	15
5.5 Verkostokäynnit.....	15
5.5.1 Arkiverkostokäynti.....	16

5.5.2	Kuntoutussuunnitelmakokous, VASU- ja HOJKS-kokous.....	17
5.6	Liikunta- ja harrastuskokeilut.....	17
6	Mittaus ja arviointimenetelmät.....	17
7	Yksilöterapiasuunnitelma ja terapiasitoumus.....	18
8	Terapiapalaute	20
9	Yksilöterapiamuodot ja yksilöterapeutit	21
10	Yksilöterapiatilojen vaatimukset.....	32
10.1	Yksilöterapiatoimipisteen tilavaatimukset (ei koske allas- ja ratsastusterapiaa)	32
10.2	Allasterapiaa koskevat tilavaatimukset	32
10.3	Ratsastusterapiaa koskevat tilavaatimukset	33
11	Yksilöterapioiden toteuttaminen etäkuntoutuksena	34
11.1	Kuvapuheluna toteutuva yksilöllinen etäkuntoutus	34
11.2	Kuvapuhelun toteutus.....	35
Liitteet		
LIITE 1.....		37
LIITE 2.....		40

Johdanto

Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen yksilöterapiat järjestetään Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 566/2005 mukaisesti.

Kela järjestää yksilöterapiana

- allasterapiaa
- fysioterapiaa
- kuvataidepsykoterapiaa
- musiikkiterapiaa
- neuropsykologista kuntoutusta
- psykoterapiaa
- perheterapiaa
- puheterapiaa
- ratsastusterapiaa fysioterapeutin toteuttamana
- ratsastusterapiaa toimintaterapeutin toteuttamana ja
- toimintaterapiaa.

Yksilöterapiat ovat hyvän kuntoutuskäytännön mukaisia ja perustuvat terapeuttien erityisasiantuntemukseen sekä tarpeelliseen yhteistyöhön asiakkaan lähitoimijoiden kanssa. Yksilöterapiat mahdollistavat asiakkaalle suoriutumista ja osallistumista arjessa.

Yksilöterapioiden asiakas on aktiivinen toimija. Yksilöterapioiden käytettävät menetelmät valitaan yhdessä asiakkaan kanssa asiakkaan yksilöllisen tilanteen ja tavoitteen mukaan. Yksilöterapioiden lähtökohtana on, ettei asiakkaan kuntoutuminen rajoitu vain terapiakäynteihin. Yksilöterapiassa tehty yhteistyö mahdollistaa asiakkaan kuntoutumista omassa arjessaan.

Kela voi järjestää terapian päätösvaiheen harkinnanvaraisena kuntoutuksena (TEPHA), kun

- asiakkaan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen myöntämisen edellytykset eivät enää täyty, koska asiakkaan tilanne on kohentunut toteutuneen yksilöterapian aikana

- päätösjakso käy ilmi kuntoutussuunnitelmasta
- päätösjakso on perustellusti tarpeen terapian tulosten jalkauttamiseksi asiakkaan arkeen.

Palvelukuvauksen rakenne

Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen yksilöterapioiden palvelukuvaus jakautuu kahteen osaan, jotka ovat **yksilöterapiota koskeva osa** ja **terapioiden yleinen osa**. Molemmat osat **tulevat voimaan 1.1.2023** ja molempia sovelletaan samanaikaisesti.

Yksilöterapiota koskeva osa ja yleinen osa on sijoitettu tähän kokonaisuuteen peräkkäin, ja molemmilla osilla on oma kansilehtensä sekä sisällysluettelonsa.

Palveluntuottaja sitoutuu toteuttamaan yksilöterapiapalvelua tämän palvelukuvauksen sekä yleisen osan periaatteiden ja vaatimusten mukaisesti.

Lisäksi

- tarkemmat koulutus- ja työnohjausvaatimukset yksilöterapiamuodoittain löytyvät luvusta 9
- yksilöterapiamuotojen tilavaatimukset löytyvät luvusta 10.

1 Yksilöterapian asiakas

Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen yksilöterapia järjestetään asiakkaalle

- joka on **alle 65-vuotias**
- jolla on sairaus tai vamma, johon liittyy huomattava suoritus- ja osallistumisrajoite ja josta aiheutuu vähintään vuoden kestävä kuntoutustarve
- jolle kuntoutus on perustellusti tarpeen mahdollistamaan arjen toiminnoista suoriutumista ja osallistumista
- jolla on julkisen terveydenhuollon laatima kuntoutussuunnitelma tai yksityisen terveydenhuollon laatima ja julkisen terveydenhuollon hyväksymä kuntoutussuunnitelma.

Kela **ei järjestä** vaativan lääkinällisen kuntoutuksen yksilöterapiaa

- jos asiakas on julkisessa laitoshoidossa
- jos asiakkaan kuntoutus liittyy välittömään sairaanhoitoon
- jos asiakkaan kuntoutuksen tavoitteet ovat pelkästään hoidollisia.

1.1 Kuntoutussuunnitelma ohjaa asiakkaan yksilöterapiaa

Vaativan lääkinällisen kuntoutuksen yksilöterapia perustuu **kuntoutussuunnitelmaan**, joka on laadittu asiakkaan hoidosta vastaavassa julkisen terveydenhuollon yksikössä yhteistyössä asiakkaan ja hänen läheistensä (esim. sukulainen, avopuoliso tai asuinkumppani) kanssa.

Kuntoutussuunnitelma laaditaan **1–3 vuoden ajalle** ja sitä tarkistetaan asiakkaan tarpeen mukaan. Kuntoutussuunnitelma perustuu aina asiakkaan yksilölliseen kuntoutustarpeeseen ja toimintakykyyn sekä hänelle merkityksellisiin kuntoutuksen tavoitteisiin.

Huomioitavaa: Julkisen terveydenhuollon yksikön tehtävänä on vastata asiakkaan hoidosta, kuntoutustarpeen arvioinnista, kuntoutuksen suunnittelusta ja seurannasta sekä tarpeenmukaisen hoidon jatkuvuudesta myös Kelan järjestämän kuntoutuksen aikana.

2 Hyvä kuntoutuskäytäntö yksilöterapiassa

2.1 Hyvä kuntoutuskäytäntö varmistaa laadun

Toteuta yksilöterapiapalvelu siten, että asiakas

- osallistuu oman kuntoutuksensa suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä saa sitä varten yleistä ja kohdennettua tietoa
- tunnistaa toimintakykynsä vaikuttavat tekijät, tunnistaa rajoitteiden lisäksi vahvuutensa ja huomaa yksilö- ja ympäristötekijöitä, jotka mahdollistavat muutoksen parempaan
- tulee kohdatuksi yksilönä niin, että hänen erilaiset tiedolliset, toiminnalliset, tunneperäiset sekä henkiset voimavaransa ja tuen tarpeensa huomioidaan
- voi luottaa siihen, että vuorovaikutus on arvostavaa ja että hänen kuntoutuksensa on valmistauduttu
- voi luottaa terapiassa käytettävien menetelmien ja toteutustapojen pohjautuvan tieteelliseen näyttöön tai olevan muuten vakiintuneita ja yleisesti hyväksytyjä (mm. Käypä hoito -suositus)

- voi luottaa siihen, että terapeutilla on asianmukainen koulutus ja ammattitaito käyttämiinsä menetelmiin
- saa selkeää ohjausta terapiassa harjoiteltujen asioiden viemiseen arjen toimintoihin.

2.2 Asiakkaan tavoitteet ohjaavat kuntoutuksen toteutusta

Toteuta yksilöterapiapalvelu siten, että asiakas

- osallistuu itselleen merkityksellisten ja mielekkäiden yksilöterapiatavoitteiden laatimiseen
- tunnistaa muutoksen mahdolliseksi ja kykenee sitoutumaan työskentelyyn, jota tavoitteiden saavuttaminen edellyttää
- saa omien tavoitteidensa mukaista terapiaa
- voi luottaa siihen, että terapian tavoitteiden saavuttamista ja siihen tarvittavaa työskentelyä arvioidaan yhteistyössä koko kuntoutuksen ajan, mikä mahdollistaa tarvittaessa terapiasuunnitelman muokkaamisen.

2.3 Kuntoutuminen tulee osaksi asiakkaan arkea

Toteuta yksilöterapiapalvelu siten, että asiakas

- saa voimavaroja kuntoutumisessa tarvittavaan aktiiviseen työskentelyyn
- voi luottaa siihen, että harjoitteet ja muut kuntoutumista edistävät toimintatavat tähtäävät tavoitteiden saavuttamiseen
- saa mahdollisuuden oppia keinoja, joilla hän voi muokata toimintatapojaan ja ympäristöään kuntoutumista edistäväksi
- saa mahdollisuuden oppia uusia elämäntaitoja ja -tapoja
- sekä hänen läheisensä ja lähiverkostonsa (esim. henkilökohtainen avustaja tai päiväkodin omaohjaaja) saavat konkreettista ohjausta asiakkaan toimintakyvyn edistämiseksi tai ylläpysymiseksi arjessa.

2.4 Yhteistyö on tuloksellisen kuntoutuksen edellytys

Toteuta yksilöterapiapalvelu siten, että asiakas

- oivaltaa lähitoimijoidensa kanssa tehtävän yhteistyön keskeiseksi tavoitteellisessa ja pitkäjänteisessä kuntoutumisessa
- tiedostaa eri toimijoiden toimivan yhteisten tavoitteiden mukaisesti
- voi luottaa siihen, että viestintä eri toimijoiden välillä on toimivaa ja selkeää sekä toteutuu asiakkaan kanssa sovitusti
- hyötyy näkökulmia yhdistävästä moniammatillisesta yhteistyöstä, jos asiakkaalla on useampia terapioidia.

3 Yksilöterapiaprosessi

3.1 Asiakkaan oikeus valita palveluntuottaja

Asiakas valitsee yksilöterapian palveluntuottajan Kelaan sopimussuhteessa olevista palveluntuottajista.

Asiakas valitsee ensisijaisesti omalla asiointikielilläään palvelua antavan palveluntuottajan. Palveluntuottaja toteuttaa kuntoutuspalvelun sillä kielellä, josta palveluntuottajalla on sopimus.

Asiakas valitsee yksilöterapian palveluntuottajan ensisijaisesti niistä palveluntuottajista, jotka ovat tulleet hyväksytyksi siihen kuntaryhmään, jossa asiakkaan asuinkunta sijaitsee. Lisää tietoa palveluntuottajista verkkosivujen palveluntuottajan haku -toiminnossa.

Jos palveluntuottajaa ei ole saatavilla asiakkaan asuinkunnan kuntaryhmästä, voi asiakas valita palveluntuottajan viereisestä kuntaryhmästä. Valinnassa on huomioitava, että matkoista asiakkaalle koituva rasitus ja kustannukset jäävät kohtuullisiksi.

- Jos asiakkaan viereisen kuntaryhmän palveluntuottaja sijaitsee lähempänä kuin asiakkaan oman kuntaryhmän lähin palveluntuottaja, asiakas voi valita palveluntuottajan viereisestä kuntaryhmästä. Tämä edellyttää, että
 - kyseisen kuntaryhmän alueella on riittävästi palvelua saatavilla

ja

- o asiakas ja palveluntuottaja sopivat yhdessä asiakkaan terapian toteuttamisesta tarvittaessa muualla kuin palveluntuottajan toimitiloissa esimerkiksi kotikäyntien toteuttaminen (Kela ei edellytä sopimuksessaan palveluntuottajaa toteuttamaan palvelua muissa kuin sopimuksessa nimetyissä kuntaryhmissä).

Huomioitavaa: Asiakkaiden terapiamatkat korvataan sairausvakuutuslain perusteella kuntoutuspäätöksen mukaisesti.

3.2 Terapeutin tehtävät ennen yksilöterapian alkamista

Perehdy asiakkaan kuntoutussuunnitelmaan ja muihin asiakirjoihin.

Ota yhteyttä asiakkaaseen, hänen edunvalvojaansa tai alaikäisen asiakkaan huoltajaan **viimeistään 2 viikon kuluessa** Kelan kuntoutuspäätöksen saapumisesta.

Sovi aika asiakkaan **yksilökäynnille** tai **arkiverkostokäynnille**.

Ensimmäisten käyntien aikana:

- Laadi yhteistyössä asiakkaan kanssa asiakkaalle merkitykselliset, konkreettiset, aikataulutettavat, mitattavat ja realistiset tavoitteet, jotka täsmentyvät terapian edetessä.
- Laadi asiakkaan kanssa kirjallinen terapiasuunnitelma, johon on kirjattuna mm. tavoitteet ja aikataulu.
- Laadi asiakkaan kanssa kirjallinen terapiasitoumus (Kelan suositus, **lisätietoa** luvussa 7).

3.3 Terapeutin tehtävät yksilöterapian aikana

Huolehdi, että terapiakäynnit toteutuvat tarkoituksenmukaisesti asiakkaan päätöksen voimassaoloaikana ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Huomioi, että asiakkaan tarpeen mukaan terapiakäyntejä voidaan järjestää tiheämmin, jaksottaa tai niistä voidaan pitää taukoa.

Lisäksi

- Arvioi yhdessä asiakkaan kanssa terapian etenemistä.

- Ohjaa asiakkaalle omatoimisia ja läheisten tai lähiverkoston tukemia harjoitteita ja kuntoutumista tukevia toimintatapoja arkeen.
- Tee tarpeellista yhteistyötä ja sovi tarpeellisesta tiedonvälityksestä asiakkaan suostumuksella asiakkaan läheisten ja lähiverkoston kanssa.
- Ohjaa asiakasta ja hänen läheisiä sekä lähiverkostoa muokkaamaan arjen ympäristöä asiakkaan suoriutumista ja osallistumista edistäväksi ja mahdollistavaksi.
- Osallistu mahdollisuuksien mukaan ja asiakkaan kanssa sovitusti asiakkaan varhaiskasvatussuunnitelman (VASU), koulussa järjestettävän henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS) tai kuntoutussuunnitelman laatimiskokouksiin (**Lisätietoa** luvussa 5.5 verkostokäynnit).
- Osallistu mahdollisuuksien mukaan asiakkaan arjen ympäristössä tapahtuvaan apuvälineen sovitukseen tai käytönohjaukseen yhteistyössä terveydenhuollon asiantuntijan kanssa (**Lisätietoa** luvussa 5.5 verkostokäynnit).
- Kerro asiakkaalle ja hänen läheisilleen tai lähiverkostolle yleistä tietoa kuntoutuspalveluista, mahdollisista etuuksista ja kolmannen sektorin palveluista.

3.4 Terapeutin tehtävät yksilöterapian päättyessä

Arvioi terapian tuloksellisuutta samoilla menetelmillä ja mittareilla kuin alkuvaiheessa ja kirjaa tulokset asiakkaan terapiapalautteeseen.

Lisäksi

- Arvioi asiakkaan kanssa sitä, miten terapialle asetetut tavoitteet on saavutettu. Läheiset tai lähiverkosto voivat osallistua arviointiin sovitulla tavalla.
- Sovi yhdessä asiakkaan kanssa, miten asiakas jatkaa arjen kuntoutumistaan.
- Anna kirjallinen terapiapalaute liitteineen asiakkaalle ja asiakkaan suostumuksella muille tahoille. Lähetä kirjallinen terapiapalaute liitteineen Kelaan (**Lisätietoa** luvussa 8 terapiapalaute).

4 Yksilöterapian kesto, määrä ja toteutus

4.1 Yksilöterapiakäyntien kesto ja määrä

Fysioterapiassa, musiikkiterapiassa, toimintaterapiassa, neuropsykologisessa kuntoutuksessa, psykoterapiassa, kuvataidepsykoterapiassa ja perheterapiassa terapiakäynnin pituus voi olla **45, 60 tai 90 minuuttia/terapiakäynti**. Terapiakäynnin kesto on aina määritetty asiakkaan kuntoutuspäätöksessä.

Puheterapiassa, allasterapiassa ja ratsastusterapiassa terapiakäynnin pituus voi olla **45 tai 60 minuuttia/terapiakäynti**. Terapiakäynnin kesto on aina määritetty asiakkaan kuntoutuspäätöksessä.

Huomioitavaa: Asiakkaan kuntoutuspäätöksessä on ilmoitettu asiakkaan yksilöterapiakäyntien myönnetty **enimmäiskertamäärä**.

4.2 Yksilöterapian toteutus

Toteuta yksilöterapiakerrat siten, että

- ne perustuvat asiakkaan kanssa yhteisesti laadittuun suunnitelmaan
- terapiakäynti kestää kuntoutuspäätöksessä myönnetyn ajan
- terapiakäynti voi toteutua asiakkaan tarpeen mukaan myös kuvapuheluna (**Lisätieto** etäkuntoutuksesta luvussa 11)
- terapiakäyntejä **ei yhdistetä** kaksoiskäynneiksi. Tämä koskee myös samana päivänä toteutettavaa terapiakäyntiä ja liikunta- ja harrastuskokeilua.
 - Jos asiakkaalla on tarve pidempään terapiakäyntiin, sovi menettelystä Kelan kanssa etukäteen. Esimerkiksi terapiassa käytetty menetelmä (esim. traumapsykoterapiassa käytetty EMDR-menetelmä) saattaa edellyttää hyvän kuntoutuskäytännön perusteella 90 minuutin terapiakäynnin myöntämistä kuntoutuspäätöksessä.
- yksilöterapia toteutuu arkipäivisin työaikasi puitteissa klo 8:n ja 18:n välillä. Voit halutessasi toteuttaa terapiaa myös muina aikoina asiakkaan ja hänen perheensä tarpeen mukaan.
- huomioit myös mahdollisuuden hyödyntää asiakkaan tarpeen mukaisia verkostokäyntejä sekä liikunta- ja harrastuskokeiluja.

Huomioitavaa:

- Terapiakäynnin hintaan sisältyvät myös varsinaisen käynnin **ulkopuolelle** kuuluvat tehtävät, kuten esivalmistelutyöt, kirjaaminen ja jälkityöt.
- Asiakkaan vaatteiden vaihtaminen ja muu vastaava valmistautuminen **eivät taphdu** terapian aikana, ellei asiakkaalla ole tavoitteena harjoitella näitä toimintoja osana terapiaa.

5 Muut käyntilajit

5.1 Kotikäynti

Voit toteuttaa asiakkaalle myönnettyt yksilöterapiakäynnit myös kotikäynteinä. Kotikäynti voi **toteutua asiakkaan kotona, päiväkodissa, koulussa, palvelutalossa tai asiakkaan muussa arjen ympäristössä**. Keskustele asiakkaan kanssa, missä terapiakäynti on hänen tilanteessaan tarpeellinen toteuttaa.

Terapeutille maksetaan kotikäynnistä kotikäyntilisä

Kotikäyntilisä voidaan maksaa kotikäynneistä (luku 5.1), ohjauskäynneistä (luku 5.2), yhteistyökäynneistä (luku 5.3) sekä liikunta- ja harrastuskokeiluista (luku 5.6). Lue tarkemmin nämä luvut ja liite 1.

Jos toteutat samassa katuosoitteessa peräkkäin useamman asiakkaan terapian, voit laskea kotikäyntilisän vain yhden asiakkaan terapiakäynnistä.

Huomioitavaa:

- Allas- ja ratsastusterapiassa kotikäynnit ja asiakkaan arkiympäristöön toteutettavat ohjaus- ja yhteistyökäynnit **eivät ole** mahdollisia, koska ko. terapiamuodot vaativat terapiamuodolle ominaisen toteuttamispaikan ja näille terapiamuodoille **ei ole** määritelty kotikäyntilisää.
- Verkostokäynnit ovat mahdollisia kaikissa terapiamuodoissa ja näistä käynneistä terapeutille maksetaan verohallinnon mukainen matkakorvaus.

5.2 Ohjauskäynti

Asiakkaan läheisen ohjaus toteutuu lähtökohtaisesti asiakkaan terapian yhteydessä, jossa läheinen saa tietoa ja harjoitusta asiakkaan arjessa tarvitsemien taitojen ohjaukseen.

Erillisiä ohjauskäyntejä voidaan myöntää, jos läheisen ohjaus **ilman asiakasta** on perusteltua esimerkiksi läheisen oman toiminnan tai valitun terapiamenetelmän näkökulmasta (esimerkiksi Paediatric Autism Communication Therapy/PACT, VERP) asiakkaan kuntoutumisen edistymiseksi.

Erillisten ohjauskäyntien tarpeellisuuden ja niiden määrän täytyy ilmetä asiakkaan kuntoutussuunnitelmasta.

Ohjauskäyntien määrät

- Yksilöllisen tarpeen perusteella ohjauskäyntien määrä voi olla **vuodessa enintään 10 kertaa**.
- Perheterapiassa ohjauskäyntien määrä voi olla **enintään 5 kertaa/vuosi**.
- Alle 26-vuotiaan psykoterapiassa ohjauskäyntien määrä voi olla **enintään 20 kertaa/vuosi**.
 - Psykoterapiassa alle 26-vuotiaan asiakkaan vanhempien ohjauskäynnit toteuttava psykoterapeutti voi olla eri kuin lapsen tai nuoren psykoterapiaa toteuttava terapeutti. Vanhempien ohjauskäynnit voi toteuttaa myös perheterapeutti oman sopimuksensa puitteissa.
 - Jos lapsen psykoterapiaan liittyvät vanhempien ohjauskäynnit toteuttaa muu kuin lapsen terapiaa toteuttava psykoterapeutti, ohjauskäynnit toteuttava terapeutti laatii oman terapiapalautteensa.

Toteuta ohjauskäynnit siten, että

- ohjauskäynnin kesto on asiakkaan terapiakerran pituinen, kuitenkin **enintään 60 minuuttia**.
- ohjauskäynteihin osallistuu **aina** vähintään 1 lapsen tai nuoren huoltaja tai muu läheinen tai aikuisen asiakkaan läheinen sekä lisäksi tarvittaessa ne henkilöt, joiden läsnäolon asiakas, läheiset ja palveluntuottaja katsovat yhdessä tarpeelliseksi. Osallistuminen voi tapahtua kasvokkain tai kuvapuheluna ([luku 11](#)).
 - Jos ohjauskäynti toteutuu esimerkiksi päiväkodissa, siihen voi tarpeen mukaan osallistua lisäksi päiväkodin henkilökuntaa lapsen vanhemman suostumuksella. Tällöin päiväkodin henkilökunta tuo keskusteluun tietoa lapsen toiminnasta päiväkotiarjessa, osallistuu keskusteluun sovituista toimintatavoista sekä osaa tukea lapsen kasvua ja kehitystä omassa työssään monialaisesti.

5.3 Yhteistyökäynti

Voit tehdä yhteistyökäyntejä silloin, kun asiakkaalle on myönnetty samanaikaisesti useampi kuin yksi Kelan järjestämä terapia. Yhteistyökäynnin tavoitteena on lisätä asiakkaan terapioiden vaikuttavuutta.

Huomioitavaa: Yhteistyökäynnit kuluttavat **asiakkaalle kuntoutuspäätöksessä myönnettyjä terapiakertoja**.

Sovi yhteistyökäynneillä asiakkaan ja toisen terapeutin/toisten terapeuttien kanssa asiakkaan kuntoutuksen päätavoitteet, joita kohti kaikki tekevät yhteistyötä suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti toisiaan tukien.

Toteuta yhteistyökäyntejä siten, että

- voit toteuttaa vuoden aikana **enintään 4** asiakkaalle myönnettyä terapiakäyntiä
 - yhteistyökäynti kestää **enintään 45 minuuttia**
 - voit yhdistää 2 yhteistyökäyntiä (2 x 45 min) perustellusta syystä, esimerkiksi pitkien välimatkojen vuoksi.
- sovit yhteistyökäynnistä asiakkaan ja lapsen tai nuoren osalta huoltajan tai muun läheisen kanssa etukäteen
- toteutat yhteistyökäynnin terapiakäyntinä asiakkaan arkiympäristössä, esimerkiksi kotona, päiväkodissa, koulussa, palvelutalossa tai jonkun terapeutin toimipisteessä
- kutsut mukaan asiakkaan suostumuksella hänen läheisensä tai lähiverkostoa
- välität tietoa ja vaihdat ideoita asiakkaan terapiasta
- sovit tarvittaessa seuraavan yhteistyökäynnin ajankohdan saavutettujen tulosten arvioimiseksi.

Huomioitavaa:

- Yhteistyökäynnille voi osallistua myös
 - asiakkaan moniammatillisen yksilökuntoutuksen jaksolla toimiva terapeutti
 - vanhempien ohjauksikäyntejä toteuttava psykoterapeutti. Psykoterapeutin osallistuminen vähentää vanhempien ohjauksikäyntejä.

5.4 Yhteisterapia

Jos asiakas tarvitsee useampaa eri Kelan järjestämää yksilöterapiapaa, voidaan asiakkaalle myöntää **enintään 18** yhteisterapiakäyntiä, kun ne on suositeltu ja perusteltu kuntoutussuunnitelmassa.

Molemmilla terapeuteilla on yhteisterapian toteutuksessa aktiivinen terapeutin rooli. Jos asiakkaan eri terapiamuotojen terapiakerran kestot ovat eri pituiset, yhteisterapia toteutetaan lyhyemmän terapiakerran keston pituisena.

5.5 Verkostokäynnit

Verkostokäynnin tavoitteena on, että asiakas ja terapeutti sekä asiakkaan lähitoimijat saavat vuorovaikutuksessa päivitettyä tietoa toisiltaan. Verkostokäynnillä asiakas ja eri toimijat sopivat yhteisistä asiakkaalle merkityksellisistä tavoitteista ja toimintaperiaatteista.

Voit toteuttaa verkostokäynnit asiakkaan kuntoutuspäätöksen aikana

- käynteinä asiakkaan kotiympäristöön tai muuhun arkiympäristöön (arkiverkostokäynnit sisältävät myös yhteistyössä terveydenhuollon asiantuntijan kanssa tehtävän apuvälineen sovituksen ja käytönohjauksen)
- osallistumalla kuntoutussuunnitelmakokoukseen tai VASU- tai HOJKS-kokoukseen.

Verkostokäynnin kesto

Yksilöterapiassa verkostokäynnin kesto on **60 minuuttia**, josta korvataan verkostokäynnin hinta.

Jos terapeutti toteuttaa verkostokäynnin **2 x 60 minuutin pituisena**, käytävissä olevista verkostokäynneistä kuluu **2 käyntiä**.

Verkostokäynti on mahdollista toteuttaa myös **kuvapuheluna** (luku 11), jolloin verkostokäynnistä ei makseta matkakustannuksia.

Voit toteuttaa:

- arkiverkostokäyntejä
 - aikuisilla yhteensä **enintään 4 käyntiä/vuosi**

- lapsilla ja alle 18-vuotiailla nuorilla yhteensä **enintään 4 käyntiä/vuosi**.
- kuntoutussuunnitelma-, VASU- ja HOJKS-käyntejä
 - aikuisilla yhteensä **enintään 4 käyntiä/vuosi**
 - lapsilla ja alle 18-vuotiailla nuorilla yhteensä **enintään 6 käyntiä/vuosi**.

Huomioitavaa:

- Asiakas on aina mukana ainakin osan aikaa verkostokäynnistä.
- Verkostokäynnit sisältyvät aina kuntoutuspäätökseen terapiakäyntien lisänä.
- Verkostokäynnit **eivät vähennä** asiakkaalle myönnettyjä yksilöterapiakäyntejä.
- Verkostokäynnin matkakustannukset korvataan Verohallinnon voimassa olevien kilometrikorvausten mukaisesti.

5.5.1 Arkiverkostokäynti

Asiakkaan kotiin tai muuhun arkiympäristöön tehtävän arkiverkostokäynnin tavoitteena on se, että terapeutti osaa kohdentaa harjoitukset ja välitehtävät asiakkaan kuntoutumista edistävällä tavalla asiakkaan arkeen tutustumisen kautta. Arkiverkostokäynnille voi osallistua myös asiakkaalle merkityksellinen läheinen tai lähiverkoston toimija, asiakkaan ja lapsen tai nuoren osalta huoltajan tai muun läheisen kanssa yhteisesti sovitulla tavalla.

Toteuta arkiverkostokäynti asiakkaan kotiin

- terapiajakson alussa
- jos vaihdut asiakkaan terapeutiksi kesken asiakkaan terapiajakson
- asiakkaan tarpeen mukaan, jos kyseessä on kuntoutustaan sinulla jatkava asiakas.

Huomioitavaa: Voit toteuttaa arkiverkostokäynnin myös osallistumalla asiakkaan moniammatilliseen yksilökuntoutukseen kuuluvaan kotikäyntiin tai kuvapuheluna (luku11) verkstoneuvotteluun.

Apuvälineen sovitusta ja käytön ohjaus asiakkaan arjen ympäristössä

Asiakkaan apuvälineen valinta ja sovitusta ovat terveydenhuoltolain 29 § mukaan terveydenhuollon tehtäviä. Voit osallistua asiakkaan verkostokäyntiin, joka koskee asiakkaan arkiympäristössä toteutuvaa sosiaali- tai terveydenhuollon toteuttamaa apuvälineen sovitusta tai käytön ohjausta.

Kela ei korvaa apuvälineen sovitukselta tai käytönohjauksesta aiheutuvia kuluja, jos se toteutetaan apuvälinekeskuksessa tai vastaavassa.

5.5.2 Kuntoutussuunnitelmakokous, VASU- ja HOJKS-kokous

Voit osallistua asiakkaan lääkinällisen kuntoutussuunnitelman laatimiseen tai tarkistamiseen julkisessa terveydenhuollossa, varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen päivähoitossa tai henkilökohtaisen opetussuunnitelman laatimiseen oppilaitoksessa (varhaiskasvatuslain 540/2018 23 §:n perusteella ja perusopetuslain 17 a §:n perusteella).

Varmista osaltasi, että asiakkaan mielipide tulee huomioiduksi kokouksen aikana tai asianmukaisesti ennen kokousta, jos asiakkaan ei ole mahdollista perustellusta syystä osallistua kokoukseen.

5.6 Liikunta- ja harrastuskokeilut

Liikunta- ja harrastuskokeilun tavoitteena on, että asiakas löytää itselleen ja mahdollisesti perheelleen sopivan harrastuksen, joka edistää asiakkaan kuntoutumista. Liikunta- ja harrastuskokeilu on asiakkaan kuntoutuspäätöksessä myönnetyn terapiakäynnin pituinen.

Asiakkaan kuntoutuspäätöksessä myönnettyistä terapiakäynneistä **enintään 5 käyntiä** voi toteutua liikunta- ja harrastuskokeiluna. Asiakas vastaa omista liikunta- ja harrastuskokeilun kustannuksista, esimerkiksi pääsymaksusta, ja terapeutti vastaa omista kustannuksistaan.

Liikunta- ja harrastuskokeiluna voidaan toteuttaa sellaisia lajeja, jotka sisältyvät palveluntuottajan tapaturmavakuutukseen. Palveluntuottajalla täytyy olla voimassa palvelukuvauksen vaatima vakuutusturva. Kela **ei vakuuta** terapiassa tapahtuvaa liikunta- ja harrastuskokeilua.

Huomioitavaa: Liikunta- ja harrastuskokeilu **ei ole** mahdollinen allas- ja ratsastusterapiassa.

6 Mittaus ja arviointimenetelmät

Käytä asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti omaan terapiamuotoosi soveltuvia mittaus- ja arviointimenetelmiä (www.toimia.fi). Arvioidessasi asiakkaan toimintaky-

vyn muutosta käytä samoja mittareita kuin alkutilanteen kartoituksessa. Myös yhteisten mittarien hyödyntäminen terveydenhuollon kanssa helpottaa asiakkaan kuntoutuksen vaikuttavuuden arviointia ja seuranta ja tarjoaa asiakkaalle vertailutietoa kuntoutumisestaan.

Tavoitteiden asettaminen GAS-menetelmällä

Käytä asiakkaan kuntoutustavoitteiden asettamisessa GAS-menetelmää (Goal Attainment Scaling) ja Omat tavoitteeni -lomaketta. Lisätietoa GAS-menetelmästä on Kelan yhteistyökumppanien verkkosivuilla kohdassa Palveluntuottajille - Kuntoutuksen mittaaminen ja arviointi.

Asiakkaan tavoitteet ohjaavat kuntoutumista. Asiakkaan aktiivista toimijuutta, sitoutumista ja motivaatiota edistävät asiakkaalle merkitykselliset tavoitteet sekä tavoitteiden ja aikataulun realistisuus. Tavoitteiden saavuttamisen mahdollisuutta lisää asiakkaan kyky tunnistaa kuntoutumistaan edistäviä ja estäviä tekijöitä.

Määrittele yhteistyössä asiakkaan kanssa asiakkaan yksilölliset tavoitteet:

- Laadi kirjallisena kuntoutusprosessin päätavoitteet sekä terapiakohtaiset välitavoitteet yhdessä asiakkaan, hänen läheistensä ja muiden kuntoutuksen kannalta merkittävien yhteistyötahojen kanssa, esimerkkinä hoidosta vastaava julkisen terveydenhuollon yksikkö.
- Laadi asiakkaan GAS-tavoitteet kuntoutuksen alussa esimerkiksi arkiverkostokäynneillä ja terapiakäynneillä. Kirjaa asiakkaan GAS-tavoitteet Omat tavoitteeni -lomakkeelle.
- Arvioi asiakkaan GAS-tavoitteiden toteutumista kuntoutuksen päättyessä yhdessä asiakkaan kanssa.
- Liitä asiakkaan Omat tavoitteeni -lomake terapiapalautteeseen.

7 Yksilöterapiasuunnitelma ja terapiasitoumus

Laadi yhteistyössä asiakkaan kanssa kirjallinen yksilöterapiasuunnitelma, joka perustuu asiakkaan kuntoutussuunnitelmaan ja tehtyihin arviointeihin sekä asiakkaan arkeen tutustumiseen. Tarkista ja tarvittaessa muuta yksilöterapiasuunnitelmaa asiakkaan kuntoutuksen edetessä.

Kuvaa yksilöterapiasuunnitelmassa

- asiakkaan tavoitteet Omat tavoitteeni -lomakkeelle (GAS)
- asiakkaan voimavarat kuntoutumisprosessille
- asiakkaan läheisten tai lähiverkoston kanssa tehtävä yhteistyö
- miten tietoja luovutetaan terapeutin ja asiakkaan sekä läheisten ja muiden tahojen (esim. terveydenhuolto, päiväkotiki, koulu) välillä
- asiakkaan toteuttama, kuntoutumista edistävä toiminta, esimerkiksi välitehtävät
- käytettävissä olevat arviointi- ja seurantamenetelmät
- etukäteen sovitut arvioinnin ja seurannan ajankohdat.

Liitä yksilöterapiasuunnitelmaan kirjallinen terapiasitoumus (Kelan suositus)

- asiakkaalla täytyy olla mahdollisuus tutustua etukäteen mahdolliseen terapiasitoumukseen
- asiakkaalla täytyy olla tieto, että mahdollinen terapiasitoumus on palveluntuottajan ja asiakkaan välinen sitoumus
- asiakkaalla täytyy olla tieto siitä, että Kela **ei edellytä** terapiasitoumuksen laatimista eikä ole siinä osapuolena.

Terapiasitoumuksessa kuvataan mm.

- terapiakäynnin perumiskäytännöt
- tauot/loma-ajat terapian toteutuksessa
- se, että asiakas itse vastaa terapiaan liittyvistä ylimääräisistä kustannuksista (esim. liikunta- ja harrastuskokeiluista aiheutuvat kustannukset).

Palveluntuottajan ja asiakkaan on hyvä sopia ennen terapian alkua, miten ja missä tilanteissa terapiakäynti on mahdollista peruuttaa. Jos palveluntuottaja ja asiakas sopivat asiakkaan korvausvelvollisuudesta niissä tilanteissa, kun terapiakäyntiä ei ole peruttu sovitulla tavalla, ehtojen täytyy olla kohtuulliset. Kohtuullisuusharkinnassa on hyvä huomioida muun muassa asiakkaan kokonaistilanne ja peruuntumisen syy.

Huomioitavaa: Terapiasitoumuksen ehdot eivät saa olla ristiriitaisia Kelan kuntoutuslain, Kelan etuusohjeiden, muiden Kelan ohjeiden eikä terapian palvelukuvauksen kanssa.

8 Terapiapalaute

Terapiapalaute laaditaan asiakasta varten. Terapiapalautteen avulla Kela voi myös seurata yksilöterapian toteutumista ja vaikuttavuutta sekä arvioida palvelun laatua. Huomioi, että terapiapalautteen viivästyminen hidastaa asiakkaan terapian jatkohakemuksen käsittelyä. Terapiapalautteen käännettämisestä maksettavasta korvauksesta kerrotaan liitteessä 2.

Laadi terapiapalaute seuraavasti:

- Laadi asiakkaalle kirjallinen terapiapalaute aikaisintaan **3 kuukautta ja viimeistään 1 kuukausi** ennen asiakkaan kuntoutuksen päättymistä.
- Kirjaa palaute Kelan lomakkeelle ”Terapiapalaute, vaativa lääkinällinen kuntoutus” (KU 117) tai lomakkeelle, jossa on vastaavat otsikot.
- Käytä kirjaamisessa ICF:n (Toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälisen luokituksen) viitekehyksen mukaista kokonaisarviointia. Jos kirjaat terapiapalautteeseen toimintakykyä ICF-koodeilla, kuvaa nämä tiedot myös sanallisesti.
- Toimita palaute liitteineen asiakkaalle, Kelaan ja asiakkaan suostumuksella hänen hoidosta vastaavalle julkisen terveydenhuollon yksikölle **viimeistään 1 kuukausi ennen** myönnetyn kuntoutuksen päättymistä.
- Toimita terapiapalaute liitteineen **lyhyestä terapiajaksosta** (alle 6 kuukautta) asiakkaalle, Kelaan ja asiakkaan suostumuksella hänen hoidosta vastaavalle julkisen terveydenhuollon yksikölle **heti terapiajakson päättyttyä**.

Huomioitavaa: Psykoterapiassa alle 26-vuotiaan asiakkaan vanhempien ohjauksen toteuttava psykoterapeutti antaa terapiapalautteen **heti ohjauksen päättyttyä**.

Sisällytä terapiapalautteeseen

- kuvaus asiakkaan suoriutumisesta ja osallistumisesta
- asiakkaan kanssa sovitut konkreettiset tavoitteet, jotka perustuvat asiakkaan kuntoutussuunnitelmaan sekä asiakkaan yksilöllisiin tavoitteisiin
- tiedot terapian toteutuksesta (sisältö, määrä, tiheys, läheisten osallistuminen terapiakäynneille ja lähitoimijoiden ohjaus, verkostokäynnit ja verkostotyö sekä mahdolliset erilliset ohjauksen käynnit)

- arvio asiakkaan tavoitteiden saavuttamisesta
- arvio asiakkaan toimintakyvystä terapian päättyessä suhteessa aloitusvaiheen arviointeihin ja asetettuihin tavoitteisiin
- asiakkaan oma arvio toimintakyvyn muutoksesta, terapian vaikutuksesta ja tavoitteiden saavuttamisesta
- asiakkaan suostumuksella terapiaan osallistuneen lähitoimijan arvio terapian vaikutuksesta ja tavoitteiden saavuttamisesta asiakkaan arjessa
- asiakkaan Omat tavoitteeni-lomake ja mahdolliset muut mittaus- ja testilomakkeet
- muut tarpeelliset lisätiedot, esimerkiksi tieto siitä, onko asiakkaan kanssa toteutettu liikunta- ja harrastuskokeiluja ja miten ne ovat onnistuneet.

Huomioitavaa: Kirjaa terapiapalautteisiin tarkempi asiakkaan toimintakyvyn kuvaus, miten asiakas hyötyy terapiasta ja mahdolliset tavoitteet sekä ohjeet itsenäistä jatko-harjoittelua varten arjessa. Asiakkaan hoitava taho määrittelee terapian jatkotarpeen, terapian määrän ja keston.

9 Yksilöterapiamuodot ja yksilöterapeutit

Kelan järjestämää terapiaa toteuttavat terapeutit, jotka ovat suorittaneet Kelan määrittelemät tutkinnot ja pätevyudet. Kunkin eri terapiamuodon terapeutille on omat koulutus- ja pätevyysvaatimuksensa.

Kela ei järjestä yksilöterapioiden vain erillisten viitekehysten tai terapiamenetelmien pohjalta esimerkkeinä traumapsykoterapia, psykofyysinen fysioterapia ja eläinavustein-
nen terapia. Erillisiä terapiamenetelmiä voidaan hyödyntää osana Kelan järjestämiä terapioiden, jos menetelmät ovat hyvän kuntoutuskäytännön mukaisia ja edistävät asiakkaan kuntoutumista. Terapeutilla täytyy olla käyttämäänsä menetelmään asianmukainen koulutus.

Yksilöterapian toteuttajat

Yksilöterapiaa toteuttaa

- fysioterapeutti
- musiikkiterapeutti
- neuropsykologi

- psykoterapeutti
- puheterapeutti
- toimintaterapeutti

Huomioitavaa:

- Terapeutilla **täytyy olla** riittävä suomen tai ruotsin kielen taito terapian toteuttamiseksi.
 - Lähtökohtaisesti terapeutin riittävän suomenkielentaidon tai ruotsinkielentaidon arvioi Valvira.
 - Ne musiikkiterapeutit, joiden pätevyyttä Valvira ei arvioi, osoittavat suomen kielen taitonsa suorittamalla valtionhallinnon kielitutkinnon vähintään tyydyttävällä tasolla tai suorittamalla yleisen kielitutkinnon vähintään tasolla 3.
- Terapeuttiopiskelija voi toimia asiakkaan terapiatilanteessa pätevän terapeutin läsnä ollessa ja asiakkaan suostumuksella. Vastuu asiakkaan terapiasta on Kelan sopimukseen nimetyllä ja hyväksytyllä terapeutilla.
 - Opiskelijan harjoittelujakso voidaan järjestää siten, että asiakkaalle annetaan Kelan järjestämän terapian lisäksi erillisenä terapiana opiskelijan toteuttamaa terapiaa, jos tähän on myös asiakkaan suostumus.

Fysioterapia

Fysioterapiassa ohjataan mm. asiakkaan

- psykomotorista kehittymistä
- eriytyneitä liikkeitä
- liikkumista
- asiakkaan toimintakykyä ylläpitäviä ja mahdollistavia toimintoja.

Fysioterapeutin koulutus ja pätevyys

Fysioterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira. Fysioterapeutilla on fysioterapeutin (AMK), fysioterapeutin, lääkintävoimistelijan tai erikoislääkintävoimistelijan koulutus.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan myös EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Fysioterapeutin työnohjaus

Fysioterapeutilla täytyy olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Allasterapia

Allasterapia on fysioterapiaa, jota toteutetaan altaassa fysioterapeutin ohjaamana. Allasterapiassa hyödynnetään veden kannattelua ja vastusta sekä veden hydrostaattista painetta, josta voi olla apua turvotuksen ja kivun vähentämisessä.

Allasterapiassa ohjataan mm. asiakkaan

- liikkuvuutta, tasapainoa ja koordinaatiota
- lihasvoimaa ja -hallintaa
- aerobista kuntoa
- kävelyä.

Allasterapiaa toteuttavan terapeutin koulutus ja pätevyys

Fysioterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira.

Allasterapiaa toteuttavalla terapeutilla on fysioterapeutin (AMK), fysioterapeutin, lääkintävoimistelijan tai erikoislääkintävoimistelijan koulutus. Allasterapiaa toteuttava fysioterapeutti on suorittanut Trimmi-kurssin. **Lisätietoa** Trimmi-kurssin päivittämisestä terapioiden yleisen osa luvussa 9. Asiakasturvallisuus.

Allasterapiaa toteuttavan fysioterapeutin työnohjaus

Fysioterapeutilla täytyy olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Musiikkiterapia

Musiikkiterapiassa ohjataan mm. asiakkaan

- vuorovaikutustaitoja
- ympäristön hahmottamista ja oman toiminnan jäsentämistä
- tarkkaavuuden suuntaamista ja ylläpitämistä
- itseilmaisua, itsetuntemusta ja itseluottamusta.

Musiikkiterapeutin koulutus ja pätevyys

Musiikkiterapeutilla on musiikkiterapeutin koulutus. Valvira on myöntänyt oikeuden harjoittaa kyseistä ammattia laillistettuna ammattihenkilönä niille musiikkiterapeuteille, jotka ovat suorittaneet terveydenhuoltoalan tutkinnon.

Musiikkiterapeutin koulutuksiksi hyväksytään loppuun suoritettuina:

- Sibelius-Akatemian Helsingin, Kuopion tai Seinäjoen koulutuskeskuksen koulutus
- Sibelius-Akatemian musiikkikasvatusosaston ja Sibelius-Akatemian täydennyskoulutuskeskuksen toteuttama koulutus
- Jyväskylän yliopiston koulutus
- Eino Roiha -instituutissa suoritettu koulutus
- Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun sosiaalialan yksikössä suoritettu koulutus
- Pirkanmaan ammattikorkeakouluun kuuluvassa Tampereen sosiaalialan oppilaitoksessa suoritettu sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto (kuntoutusalan koulutusohjelma, musiikkiterapian suuntautumisvaihtoehto) ja sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto (tutkintonimike sosionomi (AMK), suuntautumisvaihtoehtona musiikkiterapia)
- Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemian musiikin koulutusohjelmassa suoritettu koulutus.
- Pietarsaaren konservatoriossa 1992 jälkeen suoritettu koulutus
- Yrkeshögskolan Novia CLL:ssä suoritettu koulutus
- Uppsalan musiikkiterapiainstituutin koulutus
- Svenska yrkeshögskolanissa suoritettu koulutus.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan myös EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Musiikkiterapeutin työnohjaus

Musiikkiterapeutilla on hyvän terapiakäytännön mukainen, säännöllisesti kerran kuussa toteutuva työnohjaus (pois lukien loma-ajat). Työnohjaus toteutuu **vähintään 10 kertaa vuodessa**.

Neuropsykologinen kuntoutus

Neuropsykologisessa kuntoutuksessa ohjataan mm. asiakkaan

- tarkkaavuuden säätelyä ja muistitoimintoja

- opiskelutaitoja
- toiminnanohjausta
- sosiaalista vuorovaikutusta ja kielellisiä toimintoja
- visuaalisia ja visuomotorisia toimintoja.

Neuropsykologin koulutus ja pätevyys

Neuropsykologista kuntoutusta toteuttaa psykologin koulutuksen saanut henkilö, jolla on Valviran myöntämä oikeus harjoittaa ammattiaan laillistettuna ammattihenkilönä. Laillistetun psykologin koulutuksen lisäksi neuropsykologilla on loppuun asti suoritettu neuropsykologian jatko- tai erikoistumiskoulutus.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan myös EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Neuropsykologin työnohjaus

Neuropsykologilla täytyy olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Psykoterapia

Psykoterapia on ammatillista terapeutin ja asiakkaan väliseen sopimukseen perustuvaa tavoitteellista toimintaa. Psykoterapialla tuetaan psyykkistä kasvua ja kehitystä, lisääntään henkilön valmiuksia itse ratkaista ongelmiaan ja autetaan häntä löytämään uusia, toimivia lähestymistapoja ihmissuhteissaan tavoitteena poistaa tai lievittää psyykkisiä häiriöitä ja niihin liittyvää kärsimystä.

Psykoterapeutin koulutus ja pätevyys

Psykoterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira. Psykoterapiaa toteuttavalla terapeutilla on vähintään erityistason yksilöpsykoterapeuttikoulutus tai 60 opintopisteen laajuinen yksilöpsykoterapeuttikoulutus.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan myös EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Psykoterapeutin työnohjaus

Psykoterapeutilla on hyvän terapiakäytännön mukainen, säännöllisesti kerran kuussa toteutuva työnohjaus (pois lukien loma-ajat). Työnohjaus toteutuu **vähintään 10 kertaa vuodessa**.

Psykoterapian työnohjaajana voi toimia vähintään erityistason koulutuksen suorittanut psykoterapeutti, jolla on riittävä kokemus terapiatyöstä ja myös kokemusta työnohjauksesta. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on saman terapialajin eli tässä tapauksessa yksilöterapian koulutus, ja että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Kuvataidepsykoterapia

Kuvataidepsykoterapiassa käytetään kuvallista kommunikaatiota sanallisen kommunikaation ohella. Terapiamuoto soveltuu asiakkaalle, kun asiakkaan sanallinen ilmaisu on häiriintynyt tai kontaktin ja luottamuksen rakentamisessa tai tunteiden tunnistamisessa on erityisiä vaikeuksia.

Kuvataidepsykoterapeutin koulutus ja pätevyys

Kuvataidepsykoterapiaa toteuttavalla terapeutilla on psykoterapeutin terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira.

Kuvataidepsykoterapian koulutuksiksi hyväksytään loppuun suoritettuina:

- Aalto-yliopiston entisen Taideteollisen korkeakoulun nelivuotinen analyttisesti suuntautunut kuvataideterapiakoulutus
- hyväksytty psykoterapeuttikoulutus sekä Helsingin yliopiston Vantaan täydennyskoulutuslaitoksen ja HYKS:n psykiatrian klinikan yhteistyössä Suomen Taide-terapiayhdistyksen kanssa järjestämä kaksivuotinen taidepsykoterapian koulutusohjelma
- Suomen mielenterveysseuran järjestämä erityistason kuvataidepsykoterapian koulutusohjelma.

Kuvataidepsykoterapiaa toteuttavalla terapeutilla voi olla myös vähintään erityistason yksilöpsykoterapeuttikoulutus tai 60 opintopisteen laajuinen yksilöpsykoterapeutti-koulutus **ja lisäksi** kuvataideterapeutin koulutus loppuun asti suoritettuna:

- Helsingin yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenian ja Suomen Taide-
terapiayhdistyksen yhteistyössä järjestämä koulutusohjelma
- Suomen Taideterapiayhdistyksen järjestämän koulutusohjelma.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan myös EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden
ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Kuvataidepsykoterapeutin työnohjaus

Kuvataidepsykoterapeutilla on hyvän terapiakäytännön mukainen, säännöllisesti ker-
ran kuussa toteutuva työnohjaus (pois lukien loma-ajat). Työnohjaus toteutuu **vähin-
tään 10 kertaa vuodessa**.

Kuvataidepsykoterapian työnohjaajana voi toimia vähintään erityistason koulutuksen
suorittanut psykoterapeutti, jolla on riittävä kokemus terapiatyöstä ja myös kokemusta
työnohjauksesta. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on saman terapialajin eli tässä ta-
pauksessa yksilöpsykoterapian tai kuvataidepsykoterapian koulutus, ja että työnohjaa-
jalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Perheterapia

Perheterapian tavoitteena on perheen sisäisen vuorovaikutuksen parantaminen tai
muuttaminen sellaiseksi, että se mahdollistaa asiakkaan psyykkisen, sosiaalisen ja fyy-
sisen terveyden. Perheterapian pääasiallisena työmenetelmänä on asiakasperheen aja-
tuksista ja tunteista sekä ongelmista puhuminen ja niiden jäsentäminen käsiteltävään
muotoon luottamuksellisessa hoitosuhteessa.

Perheterapia toteutuu terapeutin, asiakkaan ja perheen välisessä vuorovaikutuksessa
siten, että terapeutti tapaa terapiakäynnillä yhtä aikaa useampaa perheenjäsentä. Per-
heterapiaan voi osallistua asiakkaan lisäksi esim. puoliso, asiakkaan vanhemmat ja tar-
vittaessa sisaruksia. Kyse on perheen yhteisterapiasta, jossa pääasiallisesti työskennel-
lään koko perheen kanssa. Vain perustellusta syystä perheterapiaan voi sisältyä yksit-
täisiä tapaamisia kahden kesken asiakkaan kanssa.

Perheterapian toteutusta koskevat yksilöterapiassa noudatettavat periaatteet.

Perheterapeutin koulutus ja pätevyys

Perheterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira. Perheterapiaa toteuttavalla terapeutilla on vähintään erityistason perheterapeuttikoulutus tai 60 opintopisteen laajuinen perheterapeuttikoulutus.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Perheterapeutin työnohjaus

Perheterapeutilla on hyvän terapiakäytännön mukainen, säännöllisesti kerran kuussa toteutuva työnohjaus (pois lukien loma-ajat). Työnohjaus toteutuu **vähintään 10 kertaa vuodessa**.

Perheterapian työnohjaajana voi toimia vähintään erityistason koulutuksen suorittanut psykoterapeutti, jolla on riittävä kokemus terapiatyöstä ja myös kokemusta työnohjauksesta. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on saman terapialajin eli tässä tapauksessa perheterapian koulutus, ja että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Puheterapia

Puheterapiassa ohjataan mm. asiakkaan

- kielen ja puheen toimintoja
- syömis- ja nielemistoimintoja
- äänentuottoa
- vuorovaikutusta ja kommunikointia.

Puheterapeutin koulutus ja pätevyys

Puheterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira. Puheterapeutti on koulutukseltaan filosofian maisteri logopedian maisteriohjelmasta.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Puheterapeutin työnohjaus

Puheterapeutilla täytyy olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Ratsastusterapia fysioterapeutin toteuttamana

Fysioterapeutin toteuttamaan ratsastusterapiaan voi ratsastuksen lisäksi sisältyä erilaisia työskentelymenetelmiä, kuten terapeutista vikellystä, tallitöitä ja maasta käsin työskentelemistä sekä kärryillä ajamista.

Fysioterapeutin toteuttamalla ratsastusterapialla voidaan edistää mm. asiakkaan

- motorisia taitoja
- oman kehon ja liikkeiden hahmottamista ja hallintaa
- liikkeen sietämistä
- motivoitumista harjoitteluun.

Ratsastusterapeutin koulutus ja pätevyys

Ratsastusterapiaa toteuttavalla fysioterapeutilla on fysioterapeutin terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira.

Ratsastusterapeutilla on fysioterapeutin (AMK), fysioterapeutin, lääkintävoimistelijan tai erikoislääkintävoimistelijan koulutus ja lisäksi ratsastusterapeutin koulutus.

Ratsastusterapeutin koulutuksiksi hyväksytään loppuun suoritettuina:

- Ypäjän Hevosopistolla Suomen ratsastusterapeutit ry:n auktorisoima koulutus. Auktorisoidulla ratsastusterapeutilla on oikeus käyttää nimikesuojattua Ratsastusterapeutti -SRT -nimikettä.
- Ruotsissa Mittuniversitetetissa suoritettu ECTS-ratsastusterapeuttikoulutus.

Ratsastusterapeutin työnohjaus

Ratsastusterapeutilla täytyy olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Taluttaja

Ratsastusterapian toteutuksessa on asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan avustamassa vähintään 15-vuotias taluttaja. Taluttajan tehtävänä on osaltaan varmistaa terapian turvallinen toteutuminen. Taluttajan perehdytyksestä vastaa ratsastusterapiaa toteuttava ratsastusterapeutti.

Ratsastusterapia toimintaterapeutin toteuttamana

Toimintaterapeutin toteuttamaan ratsastusterapiaan voi sisältyä esimerkiksi tallitöitä ja maasta käsin työskentelyä, kärryillä ajamista, pelejä ja leikkejä hevosen kanssa sekä luonnonympäristöön liittyviä toimintoja.

Toimintaterapeutin toteuttamalla ratsastusterapialla voidaan edistää mm. asiakkaan

- kaksikäätistä toimintaa
- silmä-käsikoordinaatiota
- oman kehon ja liikkeiden hahmottamista ja hallintaa
- aistitiedon jäsentämistä
- liikkeen sietämistä
- toiminnanohjausta
- oma-aloitteisuutta.

Ratsastusterapeutin koulutus ja pätevyys

Ratsastusterapiaa toteuttavalla toimintaterapeutilla on toimintaterapeutin terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira.

Ratsastusterapeutilla on toimintaterapeutin (AMK), toimintaterapeutin tai erikoistointiterapeutin koulutus ja lisäksi ratsastusterapeutin koulutus.

Ratsastusterapeutin koulutuksiksi hyväksytään loppuun suoritettuina:

- Ypäjän Hevosopistolla Suomen ratsastusterapeutit ry:n auktorisoima koulutus. Auktorisoidulla ratsastusterapeutilla on oikeus käyttää nimikesuojattua Ratsastusterapeutti -SRT -nimikettä.
- Ruotsissa Mittuniversitetetissa suoritettu ECTS-ratsastusterapeuttikoulutus.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Ratsastusterapeutin työnohjaus

Ratsastusterapeutilla täytyy olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

Taluttaja

Ratsastusterapian toteutuksessa on asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan avustamassa vähintään 15-vuotias taluttaja. Taluttajan tehtävänä on osaltaan varmistaa terapian turvallinen toteutuminen. Taluttajan perehdytyksestä vastaa ratsastusterapiaa toteuttava ratsastusterapeutti.

Toimintaterapia

Toimintaterapiassa ohjataan mm. asiakkaan

- oman kehon ja liikkeiden hahmottamista
- silmä-käsiyhteistyötä ja kaksikäätistä toimintaa
- toiminnanohjausta
- päivittäisiä henkilökohtaisia toimia.

Toimintaterapeutin koulutus ja pätevyys

Toimintaterapeutti on terveydenhuollon laillistettu ammattinimike, jonka myöntää Valvira. Toimintaterapeutilla on toimintaterapeutin (AMK), toimintaterapeutin tai erikoistoimintaterapeutin ammattitutkinto.

Hyväksytyksi koulutukseksi rinnastetaan EU-/ETA-maissa ja EU-/ETA-maiden ulkopuolella hyväksytyt koulutukset.

Toimintaterapeutin työnohjaus

Toimintaterapeutilla täytyy olla mahdollisuus työnohjaukseen. Kela suosittelee, että työnohjaajalla on suoritettuna työnohjauskoulutus.

10 Yksilöterapiatilojen vaatimukset

10.1 Yksilöterapiatoimipisteen tilavaatimukset (ei koske allas- ja ratsastusterapiaa)

Toimipisteen tilat ovat kyseisen terapiamuodon asiakkaille soveltuvat, turvalliset ja esteettömät.

Toimipisteessä on

- **odotustila**, joka voi olla
 - erillinen odotustila
 - lämmin, riittävän iso ja ovellinen/suljettava eteinen **tai**
 - esimerkiksi koulun käytävä
- **wc-tila**, jossa asiakas pystyy toimimaan itsenäisesti tai avustettuna
- vähintään yksi **terapiahuone**, joka on kooltaan vähintään 7 neliometriä
 - jos palveluntuottajalla on useita eri terapiahuoneita, kaikkien yksilöterapian toteuttamiseen käytettävien terapiahuoneiden täytyy olla vähintään 7 neliömetrin kokoisia
 - musiikkiterapiassa terapiahuoneen on sovelluttava äänieristykseltään ja akustiikaltaan terapian toteuttamiseen.

Huomioitavaa: Jos palveluntuottajan yksilöterapiatoimipisteen tilat eivät täytä edellä mainittuja vähimmäisvaatimuksia, tilaa **ei voi käyttää** yksilöterapian toteuttamiseen.

10.2 Allasterapiaa koskevat tilavaatimukset

Tässä esitetyt tilavaatimukset koskevat sekä yksilöallasterapian toimipistettä, että toimitilattoman tarjoajan käyttämää allasterapian toteuttamispaikkaa. Allasterapian toteuttamisessa käytettävät tilat ovat asiakkaille soveltuvat, turvalliset ja esteettömät.

Allasterapia toteutetaan altaassa/altaissa, joka voi olla

- yksi allas, joissa voidaan rajata erilliset allasalueet lapsille enintään 0,9 metriä syväksi osaksi ja aikuisille enintään 1,5 metriä syväksi osaksi
- useampi eri allas, joista yksi on lapsille enintään 0,9 metriä syvä allas ja yksi on aikuisille enintään 1,5 metriä syvä allas.

Lisäksi

- allas on kooltaan riittävän suuri yksilöallasterapian toteuttamiseen

- allasveden lämpötila on 26–32 °C
- altaalla/altailla on asiakkaan altaaseen siirtymistä helpottava allasnosturi, -hissi tai luiska.

Allasterapian toteuttamisessa käytettävissä tiloissa on

- suihku- ja pukeutumistilat, jotka soveltuvat miehille ja naisille (pojille ja tytöille)
- **wc-tila**, jossa asiakas pystyy toimimaan itsenäisesti tai avustettuna.

Huomioitavaa: Jos allastilat eivät täytä kaikkia edellä mainittuja vähimmäisvaatimuksia, tiloja **ei voi käyttää** allasterapian toteuttamiseen. **Lisätietoa** yleisen osan luvussa 4 Palveluntuottajan toimitilat ja laitteet.

10.3 Ratsastusterapiaa koskevat tilavaatimukset

Tässä esitetyt tilavaatimukset koskevat sekä ratsastusterapian toimipistettä, että toimittomien tarjoajan käyttämää ratsastusterapian toteuttamispaikkaa. Ratsastusterapian toteuttamisessa käytettävät tilat ovat asiakkaille soveltuvat, turvalliset ja esteettömät.

Ratsastusterapiassa on

- ratsastusterapiaan soveltuvat talliolosuhteet
- hevosen selkään nousua helpottava ramppi eli nousuteline
- **odotustila**, joka voi olla
 - erillinen odotustila
 - lämmin, riittävän iso ja ovellinen/suljettava eteinen **tai**
 - esimerkiksi tallin taukotila
- **wc-tila**, jossa asiakas pystyy toimimaan itsenäisesti tai avustettuna.

Huomioitavaa: Jos ratsastusterapiatilat eivät täytä kaikkia edellä mainittuja vähimmäisvaatimuksia, tiloja **ei voi käyttää** ratsastusterapian toteuttamiseen. **Lisätietoa** yleisen osan luvussa 4, Palveluntuottajan toimitilat ja laitteet.

11 Yksilöterapioiden toteuttaminen etäkuntoutuksena

Yksilöterapiat toteutetaan pääasiassa kasvokkain. Yksilöterapiat on mahdollista toteuttaa etäkuntoutuksena allasterapiaa ja ratsastusterapiaa lukuun ottamatta. Palveluntuottajan tehtävänä on arvioida yksilöllisesti asiakkaan soveltuvuus etäkuntoutukseen ja tarpeen kasvokkaiseen terapiaan etäkuntoutuksen rinnalla. Yksilöterapioiden etäkuntoutus toteutuu **kuvapuheluin**.

11.1 Kuvapuheluin toteutuva yksilöllinen etäkuntoutus

Etäkuntoutus on tavoitteellista, kuten kasvokkainen kuntoutus. Kuvapuhelu on kahden tai useamman mobiililaitteen tai tietokoneen välityksellä käyty reaaliaikainen puhelu, jossa on mukana ääni ja kuva.

Varmista ennen kuvapuheluiden toteutusta, että

- asiakas haluaa terapian toteutuvan kuvapuheluin
- asiakkaalla on riittävästi osaamista osallistua kuvapuheluihin
- asiakkaalla on verkkoyhteydellä varustettu laite (esimerkiksi tietokone, tablet-tietokone tai älypuhelin) ja tarvittaessa lisälaitteina web-kamera ja kuulokkeet
 - Huomioi, että palveluntuottaja tai Kela **ei ole** velvollinen järjestämään vaadittavaa laitetta tai lisälaitteita asiakkaalle.
- asiakkaalla on käytössään kuvapuheluiden aikana rauhallinen yksityisyydensuojan huomioiva tila
- lapsiasiakkaan vanhempi tai muu turvallinen aikuinen on kuvapuheluissa läsnä, jos lapsen kehitystaso sitä edellyttää.
 - Varmista yksityisyydensuojan toteutuminen ja tarvittaessa turvallisen aikuisen läsnäolo terapian toteutuessa myös päiväkotitai kouluympäristössä.

Huomioitavaa: Yksilöterapiakerta toteutetaan kasvokkain, jos se edellyttää manuaalista ohjaamista tai terapiavälineistöä, jota palveluntuottaja ei voi toimittaa asiakkaalle.

11.2 Kuvapuhelun toteutus

Palveluntuottajalla täytyy olla

- verkkoyhteydellä varustettu laite (esimerkiksi tietokone tai tablet-tietokone) ja tarvittavat lisälaitteet (esimerkiksi web-kamera ja kuulokkeet)
- helppokäyttöinen, tietoturvallinen ja saavutettava sovellus tai alusta
- asiakkaan yksityisyydensuojan takaava tietoturvallinen ja sivullisilta suojattu tila kuvapuheluiden toteuttamista varten
- tekninen tuki
- palvelukuvauksen mukainen vakuutusturva.

Toteuta kuvapuhelu siten, että

- tarjoat asiakkaalle käytönopastusta sekä ohjausta ennen kuvapuhelujen toteutusta ja niiden aikana
 - Huomioi, että Kela **ei maksa** tästä erillistä korvausta varsinaisen terapia-käynnin lisäksi.
- toteutat testiyhteyden asiakkaan kanssa
- noudatat samoja yksityisyydensuojaa koskevia periaatteita kuin kasvokkaisessa kuntoutuksessa
- luot toimintaohjeet 1) kuvapuhelun aikaisia hätätilanteita (esim. sairauskohtaus) varten ja 2) tilanteisiin, joissa kuvapuhelu keskeytyy teknisten haasteiden vuoksi
- huomioit kuvapuhelun toteutuksen laatuun vaikuttavat seikat (esimerkiksi tila, akustiikka ja valaistus).

Tietoturva, tietosuoja ja saavutettavuus

Etäkuntoutuksen tietoturvan ja -suojan sekä saavutettavuuden takaamiseksi

- varmista EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (2016/679) mukaisena rekisterinpitäjänä, että käsittelet henkilötietoja EU:n tietosuoja-asetuksen, tietosuojalain ja muun kansallisen erityislainsäädännön mukaisesti
- varmista, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojen käsittelyyn tarkoitetut tietojärjestelmät ovat säännösten ja määräysten mukaisia
- noudata Valviran etäpalveluja koskevaa ohjeistusta

- vastaat siitä, että etäkuntoutuksessa potilastietojen välitykseen ja tallentamiseen käytettävät tietojärjestelmät täyttävät salassapitoa, tietosuojaa sekä tietoturvaa koskevien säännösten vaatimukset
- varmista, että asiakas on tietoinen etäkuntoutuksessa käytettävien yhteyksien ja sovellusten tai alustojen tietoturvasta ja -suojasta
- laadi asianmukaiset potilasasiakirjamerkinnot ja ylläpidä potilasrekisteriä annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti
- varmista, että toteutettava etäkuntoutus täyttää digitaalisten palveluiden tarjoamisesta annetun lain (306/2019) saavutettavuutta koskevat vaatimukset.

Lisäksi Kela suosittelee, että käytät etäkuntoutuksessa

- salattua tietoliikenneyhteyttä
- sovellusta tai alustaa, jossa on asiakkaan vahva tunnistautuminen silloin, kun etäkuntoutuksessa käsitellään dokumentteja, jotka sisältävät asiakkaan potilastietoja.

LIITE 1

Palveluntuottajan matkakustannusten ja kotikäyntilisän korvaaminen

Kela korvaa palveluntuottajalle terapian toteuttamisesta aiheutuneet palvelukuvauksen yksilöterapioiden koskevassa osassa määritellyt matkakustannukset (kotikäyntikorotus sekä erilliset matkakorvaukset).

Matkakustannukset korvataan

- siitä osoitteesta, jonka toimitilallinen palveluntuottaja on ilmoittanut sopimuksen tehneen Kelan vakuutuspiiriin alueella toimipisteensä osoitteeksi
- siitä osoitteesta, jonka ilman toimitilaa oleva palveluntuottaja on ilmoittanut sopimuksen tehneen Kelan vakuutuspiiriin alueella osoitteekseen.

Jos palveluntuottajan ilmoittama osoite ei ole sopimuksen tehneen vakuutuspiirin alueella, Kela korvaa terapian toteuttamisesta aiheutuneet matkakustannukset sopimuksen tehneen vakuutuspiirin rajalta.

Kun terapian toteuttamisesta aiheutunut matka on muusta lähtöpisteestä lyhempi (esim. koulu, asiakkaan koti, terapeutin koti) Kela korvaa aiheutuneet matkakustannukset kyseessä olevasta lähtöpisteestä.

Palveluntuottajan matkakustannusten korvaaminen ja kotikäyntilisän maksaminen eivät koske allasterapiaa eikä ratsastusterapiaa.

Terapiakäynnin ja kotikäyntilisän hinnan laskeminen sekä erillisen matkakorvauksen maksaminen

60 min ja 90 min terapiakäynnin hinnan laskeminen

Kela laskee sopimukseen tarjotusta 45 minuutin terapiakäynnin perushinnasta 60 ja 90 minuutin terapiakertojen hinnat seuraavasti:

- 60 min = perushinta lisättynä 25 %:lla
- 90 min = perushinta lisättynä 60 %:lla

Kotikäyntilisä

Yksilöterapiassa, lukuun ottamatta allas- ja ratsastusterapiaa, terapian toteuttaminen asiakkaan kotona, päiväkodissa, koulussa, palvelutalossa tai asiakkaan muussa arjen ympäristössä on mahdollista.

Palveluntuottajalle voidaan maksaa kotikäyntilisä myös silloin, kun palveluntuottajalle aiheutuu matka

- ohjaukseen, jotka on myönnetty kuntoutuspäätöksessä
- yhteistyökäynneistä, joita voi olla enintään 4 vuodessa
- liikunta- ja harrastuskokeiluista, joita voi olla enintään 5 vuodessa.

Kotikäyntilisää maksetaan ja perushintaa korotetaan seuraavasti:

- 50 %:lla, jos edestakainen matka on alle 36 kilometriä
- 70 %:lla, jos edestakainen matka on 36–70 kilometriä
- 100 %:lla, jos edestakainen matka on yli 70 kilometriä.

Jos kotikäynneistä aiheutuu vain yhdensuuntaisia matkoja, noudatetaan edellä mainittuja kilometrimääriä ja kotikäyntikorotuksia.

Jos terapeutilla on matkan varrella muitakin kuin Kelan asiakkaita, kotikäyntilisä maksetaan vain niistä matkoista, jotka ovat aiheutuneet Kelan asiakkaan terapiasta. Kun terapeutilla on kotikäyntimatalla muita kuin Kelan asiakkaita, terapeutin matka alkaa toimipaikasta/kodista toisen tahon järjestämän kuntoutuksen asiakkaan luo ja jatkuu sieltä Kelan asiakkaan osoitteeseen, ja tästä seuraavan Kelan asiakkaan luo. Terapeutti kirjaa esim. julkisen tahon asiakkaan osoitteen niin, että sitä **ei voi** yhdistää asiakkaaseen, esim. Isokatu, Oulu. Silloin kun saman käynnin yhteydessä samassa katuosoitteessa toteutetaan useamman henkilön kuntoutus, maksetaan korotus vain yhden henkilön laskussa.

Esimerkki: Asiakas A ja B ovat terveydenhuollon asiakkaita ja asiakas C on Kelan asiakas. Terapeutti aloittaa matkan toimipisteestään ja tekee terapiat asiakkaiden A ja B luona. Seuraava terapia on asiakkaan C luona. Kela maksaa matkakorvauksen asiakkaan B luota asiakkaan C luokse. Terapeutti palaa toimipisteelle, jolloin Kela maksaa matkan asiakkaan C luota toimipisteelle.

Erillinen matkakorvaus

Kotikäyntikorotuksen lisäksi palveluntuottajalle maksetaan erillinen matkakorvaus yli 100 kilometriä ylittävän **yhdensuuntaisen** yhdestä terapiakerrasta aiheutuvan kotikäyntimatkan osalta. Erillinen matkakorvaus korvataan verohallinnon voimassa olevien kilometrikorvausten mukaisesti.

Esimerkki: Kun palveluntuottaja lähtee Oulun toimipisteestään toteuttamaan terapiaa Kajaanissa, aiheutuu palveluntuottajalle 180 kilometrin yhdensuuntainen matka, josta Kela korvaa terapiakäynnin kotikäyntikorotuksella ja tämän lisäksi palveluntuottajalle 80 kilometrin osalta erillisen matkakorvauksen eli 80 km x 0,44 euroa (verohallinnon kilometrikorvaus vuonna 2021).

LIITE 2

Terapiapalaute ruotsin tai saamen kielellä

Kela maksaa palveluntuottajalle erillisen korvauksen terapiapalautteen käännättämisestä seuraavissa tilanteissa:

- Vakuutuspiiriin ei ole tarjouskilpailussa hankittu terapiaa kyseisillä kielillä.
- Vakuutuspiiriin ei ole saatu tarjouskilpailusta huolimatta hankittua terapiaa kyseisillä kielillä.
- Kun vakuutuspiirissä ei sopimuskauden aikana ole asiakkaan tarpeeseen nähden tarpeellista terapiaa kyseisillä kielillä ja asiakas hakeutuu siitä syystä suomenkielillä toteutettavaan terapiaan.

Kela maksaa palveluntuottajalle erillisen korvauksen terapiapalautteen kääntämisestä aiheutuvista kustannuksista. Tarjouspyyntöä täsmennetään lisäämällä hintaliitteelle seuraavat Kelan määrittämät kiinteät hinnat:

- Terapiapalautteen käännöskustannukset ruotsin kielelle
 - Terapiapalaute 73,00 euroa/palaute (alv 0 %)
 - Terapiapalaute 90.52 euroa/palaute (alv 24 %)
- Terapiapalautteen käännöskustannukset saamenkielille
 - Terapiapalaute 113,00 euroa/palaute (alv 0 %)
 - Terapiapalaute 140,12 euroa/palaute (alv 24%)

Palvelukuvaus vaativan lääkinällisen kuntoutuksen terapiapalveluntuottajille

Yksilöterapia, yleinen osa

1.1.2023

Sisällys

1	Yleiset periaatteet	5
1.1	Palvelukuvaus.....	5
1.2	Hyvä kuntoutuskäytäntö	6
1.3	Asiakkaan henkilötietojen käsittely	7
1.4	Asiakkaan henkilötietojen säilytys	7
1.5	Sähköpostin käyttö.....	8
1.6	Digipalvelujen saavutettavuus.....	8
1.7	Asiakkaan tietojen tutkimuskäyttö	8
2	Terapian toteutukseen liittyvää yleistä tietoa	9
2.1	Asiakaspalaute	9
2.2	Kuntoutukseen osallistumisen peruminen tai kuntoutuksen keskeyttäminen.....	9
2.3	Itse maksettavat hoidot ja terapiat	10
2.4	Tulkkaus	10
2.4.1	Vieraan kielen ja toisten kotimaisten kielten tulkkaus.....	10
2.4.2	Etätulkkaus.....	10
2.4.3	Vammaisten tulkkauspalvelut.....	11
2.5	Matkakustannukset	11
2.6	Läheiset	11
3	Palveluntuottajan tehtävät	11
3.1	Terapiatyöhön liittyviä tehtäviä	11
3.2	Henkilöstömuutokset ja sijaisuudet sopimuskauden aikana	12
3.3	Sijaisjärjestelyt.....	12
4	Palveluntuottajan toimitilat ja laitteet.....	12
4.1	Toimitilallinen palveluntuottaja	12

4.2	Toimitilaton palveluntuottaja.....	13
4.3	Laitteet.....	13
5	Dokumentaatio.....	14
5.1	Kuntoutuksen toteutukseen liittyvä kirjaaminen.....	14
6	Laatutyö, toiminnan seuranta ja luvat.....	15
6.1	Laadunhallinta ja toiminnan seuranta.....	15
6.1.1	Palveluntuottajan laadunhallinnan sisältö ja siihen liittyvät toimet.....	15
6.2	Luvat.....	16
7	Käytettävät mittausmenetelmät.....	17
8	Terapioihin liittyvät vakuutukset.....	18
8.1	Palveluntuottajan vakuutusturva.....	18
8.2	Vakuutusturvasta tiedottaminen.....	19
9	Asiakasturvallisuus.....	19
9.1	Yleistä.....	19
9.2	Varotoimikäytännöt asiakkaan ollessa moniresistentin mikrobin kantaja ja ohjeistus tartuntatauteja koskien.....	21
9.3	Vakavista tapaturmista ilmoittaminen.....	22
10	Kuntoutuksen markkinointi.....	22
11	Kelan tehtävät.....	24
11.1	Terapiapalvelun tuottaminen.....	24
11.2	Asiakkaan kuntoutusasian käsittely.....	25
12	Terapiakustannusten laskutus ja maksaminen.....	25
12.1	Laskuttaminen.....	25
12.2	Maksaminen.....	26
13	Auditointi.....	26

14 Tiedottaminen ja sidosryhmäyhteistyö 27

1 Yleiset periaatteet

Kela järjestää ja korvaa vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen terapiat Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain perusteella (jäljempänä Kelan kuntoutuslaki). Kelan laatimissa kuntoutuksen palvelukuvauksissa määritellään Kelan järjestämän kuntoutuksen sisältö ja laatuvaatimukset, joiden toteutumisista varmistetaan auditoinneilla.

Palveluntuottaja on velvollinen ensisijaisesti noudattamaan voimassa olevaa kuntoutustoimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä ja siinä tapahtuvia muutoksia. Voimassa oleva lainsäädäntö on ensisijainen tähän palvelukuvaukseen nähden.

1.1 Palvelukuvaus

Kelan terapioiden palvelukuvaus sisältää 2 osaa, jotka ovat **terapiapalvelun** osa ja **terapioiden yleinen osa**. Ryhmäterapioissa palvelukuvaus koostuu terapioiden yleisestä osasta ja ryhmäterapiapalvelun osasta. Yksilöterapioiden palvelukuvaus koostuu terapioiden yleisestä osasta ja yksilöterapiapalvelun osasta. Nämä osat täydentävät toisiaan, ja niitä molempia sovelletaan Kelan järjestämän terapian toteuttamisessa samanaikaisesti. Terapiapalvelun osassa on tarkempia määrittelyjä ko. terapiapalvelun osalta, esimerkiksi terapeuttien pätevydet sekä terapiatilat.

Terapioiden yleinen osa ja terapiapalvelun osa sitovat palveluntuottajaa osana Kelan ja palveluntuottajan välistä sopimusta.

Huolehdi palveluntuottajana, että palvelukuvaukset ja potilasasiamiestiedot ovat asiakkaiden luettavissa.

Palvelukuvauksen tarkoitus ja sisältö

Terapioiden **yleisessä osassa** ja **terapiapalvelun osassa** määritellään Kelan järjestämän kuntoutuksen laatuvaatimukset.

Palveluntuottajan tehtävänä on

- toteuttaa asiakkaan terapiapalvelua terapioiden yleisen osan ja terapiapalvelua koskevan osan mukaisesti
- pyrkiä asiakkaan kuntoutumisessa mahdollisimman suureen vaikuttavuuteen
- varmistaa asiakkaan oikeudet ja hänen laadukkaaseen terapiansa toteutumisen.

1.2 Hyvä kuntoutuskäytäntö

Asiakkaalla on oikeus laadukkaaseen, hänen omiin tarpeisiinsa ja tavoitteisiinsa perustuvaan kuntoutukseen Kelalta saadun kuntoutuspäätöksen perusteella.

Hyvä kuntoutuskäytäntö pohjautuu kuntoutuksen vaikuttavuudesta saatuun tieteelliseen näyttöön. Sitä täydentävät menettelytavat, jotka ovat Kelan ja julkisen terveydenhuollon kuntoutuksessa yleisesti hyväksytyjä, vakiintuneita ja kokemusperäisesti perusteltuja. Hyvää kuntoutuskäytäntöä on kuvattu kirjassa *Hyvän kuntoutuskäytännön perusta*.¹

Kuntoutuksen viitekehyksenä käytetään **ICF-luokitusta** (WHO:n toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus), ja luokitus on lähtökohtana asiakkaan kuntoutuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Palveluntuottaja varmistaa, että henkilöstöllä on yhteinen käsitys siitä, miten asiakkaan yksilöllistä elämäntilannetta ja ympäristöä tarkastellaan ja huomioidaan kokonaisvaltaisesti. [Lisätietoa ICF-viitekehystä \(thl.fi\)](#).

Asiakas ja palveluntuottaja laativat yhdessä kuntoutustavoitteiden mukaisen suunnitelman terapian toteuttamisesta ja arvioivat tavoitteiden saavuttamista **GAS-menetelmällä** (Goal Attainment Scaling).

¹ Paltamaa J., Karhula M, Suomela-Markkanen T., Autti-Rämö I., toim. Hyvän kuntoutuskäytännön perusta. Käytännön ja tutkimustiedon analysistä suosituksiin vaikeavammaisen kuntoutuksen kehittämishankkeessa. Helsinki: Kela, 2011. Osa V, luku 17.

1.3 Asiakkaan henkilötietojen käsittely

EU:n tietosuoja-asetus (2016/679) määrittää henkilötietojen käsittelyä ja henkilötietoja käsittelevien tahojen roolit. Palveluntuottajana toimit tietosuoja-asetuksen mukaisesti itsenäisenä rekisterinpitäjänä ja vastaat siitä, että käsittelet henkilötietoja tietosuoja-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Asiakkaan henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan esimerkiksi henkilötietojen keräämistä, säilyttämistä, käyttöä, siirtämistä ja luovuttamista. Henkilötiedoilla tarkoitetaan myös esimerkiksi ääni-, filmi- ja videotallenteita sekä valokuvia.

Henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava tietosuojalainsäädännön mukaisia tietosuojaperiaatteita sekä huomioitava tietosuoja-asetuksen mukaiset velvoitteet rekisteröityjen oikeuksia koskien. Asiakkaalla täytyy olla oikeus tarkistaa häntä koskevat kuntoutusprosessiin liittyvät asiakirjat palveluntuottajalta tai Kelasta. Kelan asiakkaita koskevat tiedot täytyy olla erikseen poimittavissa muiden palveluntilaajien tai yksikön muista potilasrekisteritiedoista.

Jos kuntoutuksen toteuttaminen edellyttää tietojen luovutusta tai vastaanottamista, palveluntuottajana varmistat, että asiakas on antanut siihen suostumuksensa. Palveluntuottajalla täytyy olla asiakkaan suostumus, jos se käyttää asiakasta koskevia salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin Kelan kuntoutuksen toteutukseen. Asiakkaan suostumus täytyy olla tietosuoja-asetuksen mukaisesti yksilöity, tietoinen, aidosti vapaaehtoinen ja yksiselitteinen tahdonilmaisu. Kela suosittaa, että asiakkaan suostumus pyydetään kirjallisesti.

Kun kyse on potilasasiakirjoista, huomioi potilasasiakirjoja koskevan erityislainsäädäntö kuten laki potilaan asemasta ja oikeuksista, sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettulaki sekä potilasasiakirjoja koskeva viranomaisohjeistus.

1.4 Asiakkaan henkilötietojen säilytys

Palvelujen laadun arvioimiseksi Kelalla on oikeus valvoa palvelun toteutusta. Tästä johtuen asiakkaiden kuntoutusasiakirjat on säilytettävä vähintään kyseisen palvelun sopimuskauden ajan.

Huomioi, että tietosuojasuoja-asetuksen mukaisesti henkilötietoja saa säilyttää vain niin kauan, kun ne ovat tarpeen henkilötietojen käyttötarkoituksen kannalta. Potilasasiakirjoja koskien on noudatettava potilasasiakirjojen säilytystä koskevaa lainsäädäntöä.

1.5 Sähköpostin käyttö

Käytä suojattua yhteyttä, kun lähetät **yksittäistä asiakasta** koskevaa tietoa sähköpostilla. Käyttäessäsi suojattua sähköpostia vastaat siitä, että

- sähköposti on suojattu
- otsikkokentässä ei ole asiakkaan nimeä tai muita henkilötietoja
- liitteet ovat luettavia.

Lisätietoja: [Kela.fi/suojattu sähköposti](https://kela.fi/suojattu-sahkopoisti)

Huomioitavaa: Tämä ohje **ei koske** terapiapalautteita, vaan ne toimitetaan Kelaan **postitse**.

1.6 Digipalvelujen saavutettavuus

Huomioi kuntoutuspalvelun toteutuksessa digitaalisten palvelujen tarjoamisesta säädetyn lain (306/2019) saavutettavuusvaatimukset. Pyri varmistamaan asiakkaan käyttöön tarkoitettujen digipalvelujen saavutettavuus. Tällä tarkoitetaan muun muassa etäkuntoutuksessa käytettävien sovellusten ja alustojen saavutettavuutta sekä palveluntuottajien verkkosivuja siltä osin, kun niissä tiedotetaan asiakkaita kyseisestä kuntoutuspalvelusta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto antaa valtakunnallisesti yleistä ohjausta ja neuvontaa saavutettavuusvaatimuksista.

1.7 Asiakkaan tietojen tutkimuskäyttö

Huomioi tutkimustoiminnassa tietosuojalainsäädännön ja sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain vaatimukset.

Palveluntuottajan on pyydettävä kirjallinen lupa sekä kuntoutujilta että Kelan kuntoutusryhmältä kuntoutuksen aikana tai sen jälkeen tehtävään tutkimukseen, jos tutkimuksessa käytetään kuntoutujien tietoja. Tilanne voi vaatia myös vaatia eettisen toimikunnan lausunnon. Palveluntuottaja ja tutkimuksen toteuttaja (tutkijataho tai tutkija) vastaavat siitä, että tarvittava eettisen toimikunnan lausunto on hankittu. [Lisätietoa tutkimusluvasta \(kela.fi\)](#)

2 Terapian toteutukseen liittyvää yleistä tietoa

2.1 Asiakaspalaute

- Asiakas voi antaa kuntoutukseensa liittyvän kirjallisen tai suullisen palautteen palveluntuottajalle tai Kelalle.
- Jos asiakas antaa varsinaiseen terapiaan liittyvän palautteen kuntoutuksensa aikana, palveluntuottaja huomioi ja kirjaa palautteen sekä asiassa tehdyt toimenpiteet asiakkaan asiakirjoihin.
- Jos asiakas antaa palautetta Kelalle siitä, ettei palvelu ole toteutunut sopimuksen mukaisesti, Kela on yhteydessä asiakkaaseen ja palveluntuottajaan. Kela päättää tämän perusteella mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

2.2 Kuntoutukseen osallistumisen peruminen tai kuntoutuksen keskeyttäminen

- Asiakkaalla on Kelan kuntoutuslain perusteella velvollisuus ilmoittaa viipymättä palveluntuottajalle ja Kelaan, jos hän ei voi aloittaa myönnettyä kuntoutusta tai se keskeytyy.
- Asiakas saa tiedon ilmoitusvelvollisuudestaan kuntoutuspäätöksessä.
- Asiakas sitoutuu käyttämään sovitut terapiakerrat ja esteen tullessa perumaan ne hyvissä ajoin.
 - Jos asiakas haluaa keskeyttää kuntoutuksen, hän keskustelelee asiasta terapeutin ja hoitavan tahon kanssa. Asiakas ilmoittaa kuntoutuksen keskeyttämisestä Kelaan.
- Asiakas keskustelelee mahdollisista kuntoutussuunnitelman muutostarpeista ensisijaisesti hoitavan tahon kanssa.

- Asiakas tai hänen edunvalvojansa on velvollinen ilmoittamaan palveluntuottajalle ja Kelaan pitkäaikaisesta laitoshoidosta.

2.3 Itse maksettavat hoidot ja terapiat

Asiakas voi itse halutessaan ostaa omakustanteisesti palveluntuottajalla tarjolla olevia hoitoja tai terapioiden. Niiden täytyy kuitenkin toteutua niin, että ne eivät estä tai häiritse palvelukuvauksen mukaisen terapian toteuttamista.

2.4 Tulkkaus

2.4.1 Vieraan kielen ja toisten kotimaisten kielten tulkkaus

Kela järjestää vieraan kielen tulkkausta kuntoutukseen osallistuvalla asiakkaalla ja/tai hänen läheisellään. Vieraan kielen tulkkausta voidaan myöntää Kelan erikseen määrittämällä tavalla: esimerkiksi ryhmäterapioissa tulkkaus voidaan järjestää vain yksilötaapaamiin. [Lisätietoja tulkkauksesta kuntoutuksessa \(kela.fi\)](https://www.kela.fi/lisatietoja-tulkkauksesta-kuntoutuksessa).

Tulkkeina käytetään Kelan kanssa sopimuksen tehneiden tulkkauspalveluntuottajien tulkkeja, ja Kela maksaa tulkkauksesta aiheutuvat kustannukset.

Ruotsia tai saamen kieltä puhuvalle asiakkaalle järjestetään tulkkausta heidän äidinkielellään (kielilait 423/2003 ja 1086/2003), jos palveluja ei ole saatavilla heidän omalla kielellään. Tulkkaus järjestetään koko terapian ajaksi.

Jos asiakas tarvitsee tulkkauspalvelua, palveluntuottaja saa kuntoutuspäätöksen yhteydessä Vieraan kielen tulkkauksen järjestäminen kuntoutuksessa -ohjekirjeen, joka sisältää toimintaohjeita tulkkausta vaativissa kuntoutustapauksissa.

Vieraan kielen tulkkaus kuntoutuksessa voidaan toteuttaa läsnä- tai etätulkkauksena. Kela korvaa tulkkauksesta aiheutuvat kustannukset tulkkauspalveluntuottajille. Asiakkailla tulkkaus on maksutonta.

2.4.2 Etätulkkaus

Etätulkkaus voidaan toteuttaa puheluna tai kuvapuheluna. [Lisätietoja etätulkkauksesta \(kela.fi\)](https://www.kela.fi/lisatietoja-etatulkkauksesta).

2.4.3 Vammaisten tulkkauspalvelut

Kuulonäkövammaisella, kuulovammaisella tai puhevammaisella henkilöllä on oikeus tulkkauspalveluun siten kuin vammaisten henkilöiden tulkkauspalvelusta annetussa laissa säädetään (133/2010). [Lisätietoa vammaisten tulkkauspalveluista \(kela.fi\)](https://kela.fi).

2.5 Matkakustannukset

Kela maksaa Kelan kuntoutuslaissa säädetyllä tavalla asiakkaalle ja läheiselle korvauksen kuntoutuksesta aiheutuneista tarpeellisista ja kohtuullisista matkakustannuksista siltä osin kuin ne ylittävät matkakustannusten omavastuun. Asiakkaan ja läheisen kuntoutusmatkoista syntyneet kustannukset korvataan hakemuksen ja saatujen selvitysten perusteella.

2.6 Läheiset

Asiakkaan läheisillä on soveltuvin osin samat oikeudet ja velvollisuudet kuin asiakkaalla, jos asiakas ei alaikäisyytensä tai sairautensa vuoksi pysty huolehtimaan oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

3 Palveluntuottajan tehtävät

3.1 Terapiatyöhön liittyviä tehtäviä

Palveluntuottajan tehtävänä on varmistaa ja huolehtia

- terapeuttien ammattitaidon ja osaamisen ylläpidosta lainsäädännön ja laadukkaan terapiatyön edellyttämällä tavalla sekä ammattitaidon ja osaamisen kehittämisestä
- työnohjauksesta vähintään terapiapalvelun osassa edellytetyllä tavalla
- siitä, että terapiatyössä noudatetaan alan ammattieettisiä ja ammatillisia ohjeita.

3.2 Henkilöstömuutokset ja sijaisuudet sopimuskauden aikana

Palveluntuottajan tehtävänä on vastata siitä, että

- terapeutin vaihtuessa uusi terapeutti täyttää terapiapalvelua koskevan osan ja terapioiden yleisen osan terapeutin koulutus- ja pätevyysvaatimukset, ensiapuvaatimuksen ja kielitaitovaatimuksen
- palvelun laatu säilyy koko sopimuskauden ajan tarjoutua vastaavana.

3.3 Sijaisjärjestelyt

Palveluntuottajan tehtävänä on varmistaa ja huolehtia tarvittavista sijaisjärjestelyistä loma-aikoina ja muuna aikana. Sijaisena voi toimia kyseisen terapian palvelukuvauksessa pätevyysvaatimuksen täyttävä terapeutti (ei esimerkiksi opiskelija).

Palveluntuottajan **ei tarvitse** ilmoittaa sijaisen käytöstä Kelaan, jos sijaisena toimii palveluntuottajan samaan sopimukseen sisältyvä terapeutti.

Sijaisjärjestelyistä on sovittava aina Kelan sopimushallinnan kanssa, jos sijaisena toimii terapeutti, jota ei ole vahvistettu sopimusterapeutiksi palveluntuottajan siihen sopimukseen, johon sijaisuustarve kohdistuu. Tämä vaatii sijaisena toimivan terapeutin tietojen toimittamisen sopimushallinnalle. Sopimushallinta tarkistaa terapeutin pätevyyden ja EA1-koulutuksen voimassa olon. [Sopimushallinnan muutoslomakkeet ja yhteystiedot löytyvät Kelan verkkosivuilta \(kela.fi\).](#)

4 Palveluntuottajan toimitilat ja laitteet

4.1 Toimitilallinen palveluntuottaja

Toimitilallisella palveluntuottajalla täytyy olla

- oma toimipiste tai
- vuokrattu toimipiste. Vuokrattu toimipiste tarkoittaa sitä, että tiloista maksetaan alueen mukaista käypää vuokraa ja että tiloista on voimassa oleva vuokrasopimus. Tällaisella toimipisteellä tarkoitetaan myös päiväkodin tai koulun tilaa, josta palveluntuottaja maksaa vuokraa.

Huomioitavaa: Allasterapiassa ja ratsastusterapiassa toimitilallinen palveluntuottaja voi oman toimipisteen lisäksi käyttää muita terapian toteuttamisaikkoja (muut allastilat/muut ratsastusterapiatilat), joiden käytöstä hän maksaa uintimaksun/käyntimaksun. Muut terapian toteuttamisaikat täyttävät kaikki samat vaatimukset, mitkä on asetettu toimipisteelle.

4.2 Toimitilaton palveluntuottaja

Toimitilattomalla palveluntuottajalla

- ei ole omaa tai vuokrattua toimipistettä, vaan tilat, joita hän käyttää, ovat esimerkiksi päiväkodissa tai koulussa. Palveluntuottaja on sopinut tilojen käytöstä, mutta ei maksa niistä vuokraa.
- ei ole allasterapiaa toteuttaessaan omaa eikä vuokrattua terapia-allasta, vaan hän toteuttaa allasterapiaa muissa toteuttamisaikkoissa (muut allastilat) ja maksaa käytöstä uintimaksun.
- ei ole ratsastusterapiaa toteuttaessaan omaa eikä vuokrattua ratsastusterapian toimipistettä, vaan hän toteuttaa ratsastusterapiaa muissa toteuttamisaikkoissa (muut ratsastusterapiatilat) siten, että hän maksaa tilojen ja hevosen käytöstä ns. käyntimaksun.

Huomioitavaa: Muiden terapian toteuttamisaikkojen täytyy täyttää terapiapalvelun osassa määritellyt vähimmäisvaatimukset.

4.3 Laitteet

Palveluntuottaja vastaa siitä, että kuntoutuksessa käytettävät laitteet

- ovat asiakkaiden tarpeiden mukaiset, monipuoliset ja turvalliset käyttää
- on huollettu, kalibroitu ja puhdistettu sekä niiden käyttövarmuudesta ja käytönohjauksesta on huolehdittu (laki terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista).

Palveluntuottaja huolehtii omissa tiloissaan sijaitsevien, kuntoutuksessa käytettävien työkalujen ja työvälineiden turvallisuudesta työturvallisuuslain mukaisesti.

5 Dokumentaatio

5.1 Kuntoutuksen toteutukseen liittyvä kirjaaminen

Kirjaa asiakkaan terapian toteutus siten, että siitä on kokonaisvaltaisesti hyötyä terapian aikaisessa työskentelyssä ja että se on jälkikäteen todennettavissa. Jokaisen asiakkaan yksilölliset asiat dokumentoidaan omiin asiakirjoihinsa. Terapian aikana koottuja salassa pidettäviä asiakastietoja hyödynnetään vain asiakkaan terapiaprosessin aikana.

Kirjaa asiakkaan asiakirjoihin mm. seuraavat asiat:

- keskeiset yhteydenotoissa ja haastatteluissa saadut tiedot ja arviointi- ja mitaustulokset
- yksilö- tai ryhmäkäyntien tiedot (toteutusajankohta, toteuttaja, sisältö ja tehdyt havainnot)
- kuvapuhelujen tiedot (toteutusajankohta, toteuttaja, sisältö ja tehdyt havainnot)
- läheisten osallistumisen
- kuntoutuksen aikaiseen yhteistyöhön liittyvät tiedot.

Liitä asiakkaan asiakirjoihin mukaan:

- terapian aikataulu ja kirjallinen terapiasuunnitelma
- asiakkaan Omat tavoitteeni -lomake
- kuvaus terapian toteuttamisesta ja toteutuspaikasta
- asiakkaan arviointiin ja mittaukseen liittyvät lomakkeet
- mahdolliset välitehtävät
- muu asiakkaan kuntoutusta koskeva tieto
- mahdollinen terapiasitoumus
- terapeutin nimi ja yhteystiedot.

6 Laatutyö, toiminnan seuranta ja luvat

6.1 Laadunhallinta ja toiminnan seuranta

Laadunhallinnan avulla palveluntuottaja johtaa, suunnittelee, arvioi ja parantaa toimintaansa kokonaisvaltaisesti asetettujen terapian laatutavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteena on, että asiakas saa tarpeidensa ja tavoitteidensa mukaista laadukasta terapiapalvelua oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa.

Laadultaan hyvä terapia on parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon tai näyttöön perustuvaa palvelua, joka edistää asiakkaan toimintakykyä, hyvinvointia ja työkykyä sekä pyrkii kuntoutumisen maksimointiin ja riskien minimointiin. Palveluntuottaja kehittää toimintansa laadunhallintaa kokonaisvaltaisesti ja ulottaa sen kaikkiin Kelan terapia-palveluihin.

6.1.1 Palveluntuottajan laadunhallinnan sisältö ja siihen liittyvät toimet

Laatutyö

Palveluntuottajan toteuttaman laatutyön suositellaan sisältävän

- kirjallisen prosessikuvauksen tai kaavion
- henkilöstön työ- ja toimintaohjeet
- yksilö- ja ryhmäterapian toteuttamiseen liittyvät kuvaukset.

Määrittele ja kirjaa keskeisten toimintojen ja toimenpiteiden laatutavoitteet esimerkiksi laatukäsikirjaan tai muuhun vastaavaan tiedostoon.

Asiakaspalautteen kerääminen

Seuraa ja arvioi aktiivisesti Kelan järjestämän terapiapalvelun toteutusta ja laatua. Tee tämä keräämällä järjestelmällisesti ja aktiivisesti asiakaspalautetta. Kerää palaute kirjallisesti tai dokumentoi asiakkaan suullisesti antama palaute. Kelalle annettava palaute suositellaan antamaan aina kirjallisena.

Jos asiakas antaa kriittistä palautetta kuntoutuksensa aikana, tutki asia huolellisesti tulevaisuuden asiakaskokemuksen parantamiseksi. Hyödynnä saatu palaute toiminnan

suunnittelussa sekä välittömän ja tulevan toiminnan kehittämässä. Lisäksi kirjaa mahdolliset asiakaskohtaiset toimenpiteet asiakkaan asiakirjoihin.

Terapiapalvelun kriittisten kohtien mittaaminen

Hyödynnä kehittämistyössä ja terapian laadun arvioimiseksi vähintään kahta prosessimittaria, joiden avulla seurataan ja arvioidaan asiakkaan kuntoutusprosessin toimitusta.

Mitattavia terapiapalvelujen kriittisiä kohtia voivat olla esimerkiksi

- etukäteistietojen hyödyntäminen terapiassa
- terapian dokumentointi
- läheltä piti -tapaturmat
- sattuneet tapaturmat
- peruuntuneet kerrat
- keskeytyneet terapiat.

Laadunarvioinnin avulla terapioiden palveluntuottaja kehittää toimintaansa kokonaisvaltaisesti.

Kela voi halutessaan pyytää selvityksen, miten palveluntuottaja on toteuttanut terapian laadunhallinnan ja huomionnut mahdolliset havaitut tarpeet terapiatoiminnan kehittämässä ja sen toteutuksessa.

6.2 Luvat

Palveluntuottaja noudattaa yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain (1990/152) mukaisia säännöksiä ilmoitus- ja lupamenettelystä, kun terapiapalvelun toteuttamisessa on kyse terveydenhuollon palvelujen antamisesta. Tämä ei koske niitä palveluntuottajia, joihin ei sovelleta edellä mainitun lain mukaista lupa- ja ilmoitusmenettelyä.

7 Käytettävät mittausmenetelmät

Asiakkaan toimintakykyä arvioidaan terapian aikana tarkoituksenmukaisesti ja riittävän laaja-alaisesti käyttötarkoitukseen **sopivilla, pätevillä ja luotettavilla mittareilla** (esim. TOIMIA-tietokantamittarit).

Käytettäviä mittareita ovat mm.

GAS (Goal Attainment Scaling)

- Menetelmä perustuu yksilölähtöiseen tavoitteen asettamiseen ja sen mukaisen suunnitelman tekemiseen siten, että asetetut terapiatavoitteet voivat toteutua.
- Menetelmän avulla palveluntuottaja määrittelee terapian tavoitteet yhdessä asiakkaan ja mahdollisesti hänen läheistensä kanssa.

Nämä tavoitteet

- ovat asiakkaalle realistisia, aikataulutettuja, mitattavia, kirjattavia ja tarkoituksenmukaisia
- laaditaan mittausten avulla asiakkaan terapian **alussa**, ja niitä tarkistetaan terapian **aikana** ja arvioidaan terapian **päättyessä**
- voidaan laatia käyttäen apuna myös esimerkiksi lapsen Metkut-kirjaa tai Spiral-lautapeliä.

[Lisätietoa tavoitteiden asettamisesta Metkut-kirjan avulla \(Metropolia.com\)](https://www.metropolia.com)

[Lisätietoa tavoitteiden asettamisesta Spiral-lautapelin avulla \(Kuntoutus-saatio.fi\)](https://www.kuntoutus-saatio.fi)

Kela suosittelee GAS-menetelmäkoulutusta vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen terapiaa toteuttaville terapeuteille. Koulutuksen voi suorittaa ammattikorkeakoulun (3 op), palveluntuottajan järjestämänä toimipaikka- tai muuna vastaavana koulutuksena. [Lisätietoa GAS-menetelmästä \(kela.fi\)](https://www.kela.fi).

8 Terapioihin liittyvät vakuutukset

8.1 Palveluntuottajan vakuutusturva

Palveluntuottajalla on asiakasta varten seuraava vakuutusturva:

- **toiminnan vastuuvakuutus**, joka kattaa kuntoutustoiminnan
- **potilasvakuutus**, jos kuntoutusta toteuttaa terveydenhuollon ammattihenkilö, joka antaa terveyden- ja sairaanhoitoa
- **ryhmämuotoinen tapaturmavakuutus**, joka kattaa terapian aikana tapahtuneet henkilövahingot
- niille musiikkiterapeuteille, jotka eivät voi saada potilasvakuutusta, riittää toiminnan vastuuvakuutus ja tapaturmavakuutus.

Potilasvakuutus

Potilasvakuutuksen on katettava myös **opiskelijan** antama terveyden- ja sairaanhoito.

Potilasvakuutusturva koskee **Suomessa annettavaa** terveyden- ja sairaanhoitoa. Sen edellytyksenä on, että asiakas ja palvelua antava terveydenhuollon ammattihenkilö ovat fyysisesti Suomessa.

Ryhmämuotoinen tapaturmavakuutus

Tapaturmavakuutuksesta voidaan korvata vahinkoja, joita potilasvakuutus ei kata. Tapaturmavakuutuksen täytyy olla voimassa myös reaaliaikaisen etäkuntoutuksen (esim. kuvapuhelu) aikana.

Kela **ei edellytä** tapaturmavakuutuksen kattavan asiakkaan kuntoutukseen liittyviä kodin ja kuntoutuksen toteutuspaikan välisiä matkoja.

Ryhmämuotoisen tapaturmavakuutuksen on täytettävä seuraavat vähimmäisehdot:

- tapaturmasta aiheutuvia hoitokuluja korvataan vähintään 8500 euroon asti
- korvaus tapaturmaisesta pysyvistä haitasta on vähintään 5000 euroa
- korvaus tapaturmaisesta kuoleman varalta on vähintään 5000 euroa
- musiikkiterapeuteilla, joille ei myönnetä potilasvakuutusta, täytyy olla toiminnan vastuuvakuutus ja ryhmämuotoinen tapaturmavakuutus.

8.2 Vakuutusturvasta tiedottaminen

Ilmoita asiakkaalle kirjallisesti ennen kuntoutuksen käynnistymistä, miten asiakas on vakuutettu, sekä tilanteet, jotka palveluntuottajan vakuutusturva kattaa. Asiakkaalla täytyy olla etukäteen tieto myös tapaturmavakuutuksen korvausmääristä.

Tapaturman tai vahingon yhteydessä palveluntuottaja käy asiakkaan kanssa läpi vakuutusturvan sisällön ja enimmäiskorvausmäärät sekä ohjaa asiakasta vahinkoilmoituksen tekemisessä.

Kela ei korvaa terapian aikana tai vapaa-aikana tapahtuneesta tapaturmasta tai vahingosta aiheutuvia kustannuksia asiakkaalle, asiakkaan läheiselle tai palveluntuottajalle.

9 Asiakasturvallisuus

9.1 Yleistä

Hätätilanteisiin valmistautuminen

Vastaat palveluntuottajana siitä, että käytössä on hätätilanteita varten ajantasainen ja toimipistekohtainen toimintasuunnitelma ja jokainen henkilöstöön kuuluva on siitä tietoinen.

Menettelyohjeet erityistilanteissa

Varaudu huolellisesti ongelmatilanteisiin ja tee niitä varten selkeät menettelyohjeet, esimerkiksi fyysisen tai henkisen väkivallan uhkaa, päihteiden käyttöä, epidemioita tai tapaturmia varten. Huomioi em. asioihin liittyvä viranomaisohjeistus. Huolehdi menettelyohjeiden päivityksestä sekä henkilöstön ajantasaisesta koulutuksesta asiaan liittyen.

Pelastussuunnitelma

Vastuullasi on varmistaa, että toimintaa varten on

- ajantasainen pelastuslain ja valtioneuvoston pelastustoimesta antama asetuksen mukainen pelastussuunnitelma, jota paloviranomainen asianmukaisesti seuraa
- säännöllisesti päivitetty ja tarkistettu poistumisturvallisuusselvitys, jossa on huomioitu myös toimintakyvyltään rajoittuneiden henkilöiden (esim. lapset, liikuntavammaiset, aistivammaiset, omaishoidettavat ja muistisairaat) edellytykset pelastua tulipalosta.

Allastilojen käyttö

Noudata allastilojen käytössä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) julkaisusarjan 1/2015 ohjetta ”Uimahallien ja kylpylöiden turvallisuuden edistäminen”. [Lisätietoja allastilojen turvallisuuden edistämisestä \(tukes.fi\)](#)

Allastiloissa allasterapian aikana valvojana toimii ryhmäterapiassa toinen **terapiaa antavista terapeuteista** ja yksilöterapiassa **terapiaa antava terapeutti**. Valvojalta edellytetään, että hän on suorittanut vähintään Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry:n mukaisen Trimmi-kurssin tai vastaavan pituisen ja sisältöisen kurssin. Kurssi täytyy käydä 4 vuoden välein. Terapiaa toteuttava terapeutti **ei voi toimia** kuin oman asiakkaansa valvojana.

Turvallisuus ratsastusterapiassa

Toteuta ratsastusterapia sellaisissa tiloissa, joissa noudatetaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) julkaisusarjan 5/2015 ohjetta, ja joka on laadittu ratsastuspalveluiden turvallisuuden edistämiseksi. [Lisätietoja turvallisuudesta ratsastusterapiassa \(tukes.fi\)](#)

Terapeutin ensiapuvalmius

Vastat palveluntuottajana asiakasturvallisuudesta asiakkaan terapian aikana. Terapeutille on määritetty koko sopimuskauden voimassa oleva ensiapuvalmius, joka on

- Suomen Punaisen Ristin (SPR) EA 1 -koulutus tai vastaava koulutus (EA 1-koulutuksella tarkoitetaan Suomen Punaisen Ristin (SPR) EA 1-koulutusta tai muuta vastaavan tasoista koulutusta. EA 1-koulutus sisältää hätätilanteessa ja

tavallisimmissa sairaus- ja onnettomuustilanteissa tarvittavat käytännön perustiedot ja -taidot)

- aiemmin suoritettu Suomen Punaisen Ristin (SPR) EA 1-koulutus tai vastaava, jota on päivitetty voimassa olevalla hätäensiapu-, kertauskurssilla tai vastaavalla.

Mikäli terapeutti on pohjakoulutukseltaan lääkäri (esim. tilanne, jossa psykoterapiaa toteuttaa psykiatri), on hänellä oltava voimassa oleva **hätäensiapukoulutus tai vastaava**.

9.2 Varotoimikäytännöt asiakkaan ollessa moniresistentin mikrobin kantaja ja ohjeistus tartuntatauteja koskien

Jos asiakas kantaa moniresistenttiä mikrobia (esim. MRSA, ESBL-Klebsiella, CPE tai VRE), palveluntuottaja ottaa tarvittaessa yhteyttä oman sairaanhoitopiiriin infektio lääkäriin tai tartunnantorjunnasta vastaavaan henkilöön tarvittavan ohjeistuksen saamiseksi.

Jos moniresistentin mikrobin kantajalla on avoin infektoitunut haava tai ihorikko tai voimakkaasti hilseilevä iho, jota ei voida peittää, kuntoutuksen aloittamisajankohtaa voidaan siirtää yhteistyössä asiakkaan, kotipaikkakunnan infektio lääkäriin tai tartunnantorjunnasta vastaavan henkilön, hoitavan tahon ja Kelan kanssa.

Lähtökohtaisesti kuntoutus täytyy kuitenkin järjestää, ja palveluntuottajan täytyy hankkia sitä varten asianmukaiset suojaimet. Tilojen puhdistamisesta kaikkien asiakkaiden välillä huolehditaan hyvin, myös silloin, kun mitään kantajuutta ei ole tiedossa.

Kosketusvarotoimien toteutuksessa noudatetaan alueen infektio lääkäriä tai tartunnantorjunnasta vastaavalta henkilöltä saatua ohjeistusta sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ohjeistusta (THL: Ohje moniresistenttien mikrobien tartunnantorjunnasta).

Mahdollisten tartuntatauti epidemioiden ja -pandemioiden osalta palveluntuottaja noudattaa viranomaisohjeistusta (esimerkiksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL ja aluehallintovirastot) sekä Kelan ajankohtaisohjeita.

9.3 Vakavista tapaturmista ilmoittaminen

Ilmoita välittömästi Kelan kuntoutuspalvelujen ryhmän sähköpostiosoitteeseen kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi, jos terapian aikana asiakkaalle sattuu vakava tapaturma, joka aiheuttaa pitkän sairaalahoidon, pysyvän vamman tai kuoleman.

Ilmoita Kelaan seuraavat asiat:

- mikä terapia on kyseessä
- kenelle ja milloin tapaturma on sattunut
- mitä on tapahtunut
- miten tilanteessa on toimittu
- millaista jatkohoitoa ja toimenpiteitä on toteutettu
- mihin toimenpiteisiin palveluntuottaja on ryhtynyt vakavan tapaturman johdosta
- tieto vakuutusyhtiöstä sekä korvaushakemuksen jättöpäivä ja käsittelynumero tai viite.

10 Kuntoutuksen markkinointi

Markkinointi palveluntuottajan toteuttamana on mahdollista vasta siinä vaiheessa, kun Kela ja palveluntuottaja ovat allekirjoittaneet kyseisestä palvelusta sopimuksen.

Palveluntuottajalla täytyy olla omat ajantasaiset verkkosivut, joilta on helposti löydettävissä mm.

- sopimukseen sisältyvä toimipiste ja sen yhteystiedot
- sopimuksen mukainen terapiapalvelu ja sen viitekehys
- tieto sopimuksen mukaista terapiaa toteuttavista terapeuteista ja heidän työkokemuksensa, koulutusten kautta hankittu erityisosaaminen ja pääasiallinen kohderyhmänsä (aikuiset, lapset ja nuoret)
- sopimusterapeuttien kielitaito ja puhetta tukevat ja korvaavat kommunikatiokeinot
- terapian toteuttamispaikat
- terapiassa hyödynnettävät laitteet
- jonotilanne yksilöterapioidissa

- vapaat ja vapautuvat paikat
- onko palvelua tarjolla suomen- vai ruotsinkielisille asiakkaille
- käynnissä olevat tai suunnitellut ryhmäterapiaryhmät ja ryhmien täydentyminen sekä tieto siitä, minkä ikäisille asiakkaille paikkoja on auki
- mahdollinen tieto siitä, että palveluntuottajan toimipisteessä on tai on ollut eläimiä (allergisten asiakkaiden huomioiminen)
- tieto siitä, voiko palveluntuottajan toimipisteeseen tuoda eläimiä, esimerkiksi avustajakoiraa.

Huomioitavaa: Lisäksi palveluntuottajan verkkosivuilla täytyy olla tieto siitä, että palveluntuottajalla on voimassa oleva sopimus Kelan kanssa terapiapalvelun toteuttamisesta sekä tieto siitä, mitkä palveluntuottajan palveluista sisältyvät Kelan kanssa tehtyyn sopimukseen.

Varmista, että tiedottaessasi Kelan järjestämästä kuntoutuksesta, tiedotteesta selviävät selkeästi seuraavat asiat:

- kysymyksessä on Kelan järjestämä ja rahoittama kuntoutus
- asiakkaan mahdollisuudesta hakea matkakorvauksia Kelalta.

Markkinoinnin tiedot **eivät saa olla** ristiriidassa sopimuksen, terapioiden palveluvausten tai Kelan ohjeiden kanssa. Asiakkaalle on ilmoituksen perusteella tultava selkeä käsitys markkinoitavasta terapiapalvelusta.

Ohjaa asiakasta tutustumaan Kelan sivuihin, joilla on tarkempia tietoja Kelan etuuksista. Ohjaa tarvittaessa asiakasta ottamaan yhteyttä Kelaan.

[Lisätietoa etuuskohtaisista palvelunumeroista \(kela.fi\)](https://kela.fi) ja [lisätietoa Kelan palvelupisteistä \(kela.fi\)](https://kela.fi).

11 Kelan tehtävät

11.1 Terapiapalvelun tuottaminen

Palveluntuottaja

Kelan kuntoutuspalveluntuottajana voi toimia yritys, säätiö tai muu yhteisö, joka tuottaa Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain tarkoittamia kuntoutuspalveluja.

Kela voi hankkia julkisen tai julkiseen rinnastettavan tahon antamia tai alihankintana toteuttamia kuntoutuspalveluja vain, jos lain mukaista kuntoutuksen järjestämisvelvollisuutta ei voida muuten täyttää (KKRL 53 § 2 mom.). Julkiseksi tai siihen rinnastettavaksi tahoksi katsotaan myös palveluntuottaja, joka tarjoaa kuntoutuspalveluita alihankintana julkiselta tai siihen rinnastettavalta taholta. Julkiseen rinnastettavaksi tahoksi ei katsota sellaista yksityistä palveluntuottajaa, joka antaa kuntoutuspalveluja julkisen terveydenhuollon tiloissa, jos palveluntuottaja maksaa tilojen käytöstä alueen mukaista käypää vuokraa.

Palveluntuottaja **ei voi** toimia samanaikaisesti asiakkaan kuntoutuksen suunnittelutahona ja kuntoutuksen palveluntuottajana.

Alihankinta

Voit tuottaa Kelan terapiapalveluja myös alihankintana.

Huomioitavaa on, että

- alihankkija ja palveluntuottaja ovat **aina eri yrityksiä**
- alihankkija ei ole sopimussuhteessa Kelaan
- alihankkija ei voi olla julkinen tai siihen rinnastettava taho.

Alihankinnan käyttäminen ei rajoita vastuutasi terapiapalvelun tuottamisesta. Vastaat Kelalle alihankkijan toteuttamasta terapiapalvelusta, vastuista ja velvoitteista kuten omistasi.

11.2 Asiakkaan kuntoutusasian käsittely

Asiakas hakee Kelan järjestämää kuntoutusta täyttämällä kuntoutushakemuksen (KU104). Lisäksi hakemuksen liitteeksi tarvitaan kuntoutussuunnitelma, lääkärinlausunto B tai muu vastaavat tiedot sisältävä lääketieteellinen selvitys.

Kuntoutuspäätös

Asiakas saa hakemaansa kuntoutukseen aina kirjallisen päätöksen, jossa on kerrottu asian ratkaisu perusteluineen. Myönteinen tai kielteinen kuntoutuspäätös lähetetään tiedoksi myös asiakkaan hoidosta, kuntoutuksesta, kuntoutussuunnitelman laatimisesta ja seurannasta vastaavalle taholle. Myönteisen päätöksen liitteenä asiakas saa mm. kuntoutusta koskevia ohjeita.

Asiakkaan myönteinen kuntoutuspäätös lähetetään tiedoksi myös palveluntuottajalle.

Päätöksessä on mukana seuraavat tiedot:

- kopiot kuntoutussuunnitelmasta ja muista lääkärinlausunnoista
- kopio hakemuksesta
- asiakkaan taustatiedot
- perustelut kuntoutuksen tarpeesta
- muut kuntoutuksen kannalta tarpeelliset tiedot.

12 Terapiakustannusten laskutus ja maksaminen

12.1 Laskuttaminen

Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan sopimuksen mukaisia hintoja ja hintalajeja. Sovitut hinnat sisältävät kaikki kyseisestä terapiasta aiheutuvat kustannukset. Palvelukuvauksen mukaisesta terapian toteuttamisesta palveluntuottaja ei saa periä asiakkaalta asiakasmaksua, omavastuusuutta tai muuta lisämaksua.

Lähetä lasku Kelaan **viimeistään 2 kuukauden kuluessa** terapian toteutumisesta. Käytä laskutettaessa Kelan laskutuslomaketta KU206 ja KU203 tai lomaketta, joka sisältää vastaavat ja samassa järjestyksessä olevat tiedot.

Voit laskuttaa

- asiakkaan kuntoutuspäätöksen ja palvelukuvauksen mukaisesti toteutuneesta terapiasta
- vain toteutuneista terapiakerroista aiheutuneet kustannukset

Palveluntuottaja on vastuussa siitä, että laskut laaditaan ja toimitetaan Kelaan laskuttamista koskevan ohjeistuksen mukaisesti.

12.2 Maksaminen

Kela maksaa hyväksytyyn laskun perusteella terapiasta aiheutuneet todelliset sopimuksen mukaiset kustannukset palveluntuottajalle. Kela ei korvaa peruuntuneita eikä asiakkaan laitoshoidon aikana syntyneitä terapiakäyntejä.

Tilanteissa, joissa asiakas keskeyttää kuntoutuksen, Kela maksaa palveluntuottajalle korvauksen vain toteutuneista terapiakäynneistä.

13 Auditointi

Auditointi on Kelan toteuttama järjestelmällinen, riippumaton ja dokumentoitu arviointi kuntoutustoiminnan laadun varmistamiseksi ja kehittämiseksi. Auditoinnissa toimivat koulutetut Kelan toimihenkilöt.

Auditoinnin tavoitteena on varmistaa, että palveluntuottaja toteuttaa kuntoutuspalvelun asiakaslähtöisesti ja palvelukuvauksen mukaisesti sekä sopimuksessa sovitulla tavalla.

Auditoinnista laaditaan kertomus, josta ilmenee keskeiset havainnot. Palveluntuottajan täytyy korjata auditoinnilla havaitut poikkeamat.

Auditoinnissa tarkastetaan esimerkiksi seuraavia laadun osa-alueita:

- laadunhallinta
- henkilöstö
- kuntoutustilat ja -laitteet
- asiakasturvallisuus
- asiakkaan oikeudet
- kuntoutusprosessin sisältö ja toteutus
- dokumentaatio.

14 Tiedottaminen ja sidosryhmäyhteistyö

Kela tiedottaa kuntoutuspalveluista valtakunnallisesti sekä paikallisesti.

[Kelan kumppaneille kohdistetuilta verkkosivuilta \(kela.fi\) löydät mm.](#)

- kuntoutuksen palvelukuvaukset
- tietoa palveluista
- tietoa palveluntuottajista
- ajankohtaistiedotteita
- tiedotuksia sidosryhmille järjestettävistä tilaisuuksista, kuten koulutuksista ja työkokouksista.